

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα)

της 7ης Δεκεμβρίου 2022 *

«Οικονομική και νομισματική πολιτική – Προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων – Άρθρο 22 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ – Εναντίωση της ΕΚΤ στην απόκτηση ειδικών συμμετοχών σε πιστωτικό ίδρυμα – Αφετηρία της περιόδου εκτιμήσεως – Παρέμβαση της ΕΚΤ κατά το αρχικό στάδιο της διαδικασίας – Κριτήρια χρηματοοικονομικής σταθερότητας του υποψηφίου αγοραστή και συμμόρφωση με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας – Βάσιμοι λόγοι εναντίωσης στην απόκτηση ειδικών συμμετοχών στηριζόμενοι σε ένα ή περισσότερα κριτήρια εκτιμήσεως – Άρθρο 106 του Κανονισμού Διαδικασίας – Αναιτιολόγητη αίτηση διεξαγωγής επ' ακροατηρίου συζητήσεως»

Στην υπόθεση T-330/19,

PNB Banka AS, με έδρα τη Ρίγα (Λεττονία), εκπροσωπούμενη από τον O. Behrends, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενης από την C. Hernández Saseta, τον F. Bonnard και τον V. Hümpfner,

καθής,

υποστηριζόμενης από την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Δ. Τριανταφύλλου, τον A. Nijenhuis και την A. Steiblyté,

παρεμβαίνουσα,

Το ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο, κατά τις διασκέψεις, από τους S. Gervasoni (εισηγητή), πρόεδρο, L. Madise, P. Nihoul, R. Frendo και J. Martín y Pérez de Nanclares, δικαστές,

γραμματέας: E. Coulon

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την ασκηθείσα δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ προσφυγή της, η προσφεύγουσα, PNB Banka AS, ζητεί την ακύρωση της κοινοποιηθείσας με επιστολή της 21ης Μαρτίου 2019 αποφάσεως με την οποία η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) εναντιώθηκε στην απόκτηση ειδικών συμμετοχών στην Β (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

I. Ιστορικό της διαφοράς

- 2 Κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα ήταν λιγότερο σημαντικό πιστωτικό ίδρυμα, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2013, L 287, σ. 63), με έδρα τη Λεττονία. Ως εκ τούτου, τελούσε υπό την άμεση προληπτική εποπτεία της Finanšu un kapitāla tirgus komisija (επιτροπής χρηματοπιστωτικών αγορών και κεφαλαιαγοράς, Λεττονία, στο εξής: FKTK).
- 3 Ο CR, κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής, ήταν ο κύριος μέτοχος της προσφεύγουσας.
- 4 Κατά την προσφεύγουσα, τον Αύγουστο του 2017, ο CR υπέβαλε καταγγελία στις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με πράξεις διαφθοράς για τις οποίες είχε κριθεί ένοχος ο Α, διοικητής της Latvijas Banka (Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας). Οι καταγγελλόμενες πράξεις διαφθοράς συνίσταντο στις προσπάθειες του Α να λάβει από τον CR δωροδοκία, προκειμένου να ασκήσει επιρροή στην FKTK.
- 5 Στις 12 Δεκεμβρίου 2017, η προσφεύγουσα, ο CR και άλλα μέλη της οικογενείας του, μέτοχοι της προσφεύγουσας, κίνησαν διαιτητική διαδικασία κατά της Δημοκρατίας της Λεττονίας ενώπιον του Διεθνούς Κέντρου Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις (ICSID), βάσει της συνθήκης της 24ης Ιανουαρίου 1994 για την προώθηση και προστασία των επενδύσεων μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και της Δημοκρατίας της Λεττονίας.
- 6 Τον Δεκέμβριο του 2017, κατά την προσφεύγουσα, ο CR κατήγγειλε στις λεττονικές αρχές τις πράξεις διαφθοράς που αναφέρονται στη σκέψη 4 ανωτέρω.
- 7 Στις 17 Φεβρουαρίου 2018 ο Α συνελήφθη κατόπιν ενάρξεως, στις 15 Φεβρουαρίου 2018, προκαταρκτικής ποινικής έρευνας την οποία διεξήγαγε το Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Γραφείο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς, Λεττονία, στο εξής: KNAB). Αντικείμενο της εν λόγω έρευνας ήταν κατηγορίες για διαφθορά σε σχέση με τη διεξαγωγή εποπτικής διαδικασίας κατά λεττονικής τράπεζας, διαφορετικής από την προσφεύγουσα. Με απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 2018, αφού ο Α αφέθηκε ελεύθερος, το KNAB του επέβαλε ορισμένα μέτρα ασφαλείας, μεταξύ των οποίων την απαγόρευση ασκήσεως των καθηκόντων του ως διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας.
- 8 Στις 28 Ιουνίου 2018 του απαγγέλθηκαν κατηγορίες από την εισαγγελέα που είχε επιληφθεί της μνημονευόμενης στη σκέψη 7 ανωτέρω έρευνας. Το κατηγορητήριο, το οποίο συμπληρώθηκε στις 24 Μαΐου 2019, περιλάμβανε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορούσε την αποδοχή, το

2010, πρότασης δωροδοκίας που του έγινε από τον πρόεδρο του εποπτικού συμβουλίου λεττονικής τράπεζας διαφορετικής από την προσφεύγουσα και δωροληψία, σε αντάλλαγμα της οποίας ο Α θα παρέσχε συμβουλές προκειμένου η εν λόγω τράπεζα να αποφύγει την εποπτεία της FKTK και δεν θα μετέσχε στις συνεδριάσεις της FKTK στο πλαίσιο των οποίων συζητήθηκαν τα ζητήματα που αφορούσαν την εποπτεία της εν λόγω τράπεζας. Η δεύτερη κατηγορία αφορούσε, αφενός, την αποδοχή, μετά τις 23 Αυγούστου 2012, πρότασης δωροδοκίας από τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της ίδιας τράπεζας, σε αντάλλαγμα της οποίας ο Α θα παρέσχε συμβουλές προκειμένου να επιτευχθεί η άρση των περιορισμών που είχε επιβάλει η FKTK στις συναλλαγές και να αποτραπεί η επιβολή άλλων περιορισμών και, αφετέρου, δωροληψία εκ μέρους του Α του ημίσεος του ποσού της δωροδοκίας αυτής. Η τρίτη κατηγορία αφορούσε τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με σκοπό την απόκρυψη της προέλευσης, των μεταφορών και της κυριότητας κεφαλαίων που είχαν καταβληθεί στον Α και αντιστοιχούσαν στο ποσό της δωροληψίας στο πλαίσιο της δεύτερης κατηγορίας.

- 9 Την 1η Οκτωβρίου 2018, η προσφεύγουσα γνωστοποίησε στην FKTK την πρόθεσή της να αποκτήσει άμεσα ειδική συμμετοχή σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα της Λεττονίας, Β (στο εξής: τράπεζα-στόχος), και να υπερβεί το 50 % του κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου στην τελευταία. Την ίδια ημέρα, ο CR κοινοποίησε στην FKTK την πρόθεσή του να αποκτήσει έμμεσα, μέσω της συμμετοχής του στο κεφάλαιο της προσφεύγουσας, ειδική συμμετοχή στην τράπεζα-στόχο.
- 10 Στις 3 Οκτωβρίου 2018, η FKTK ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι θεωρούσε την κοινοποίησή της ελλιπή και ότι δεν θα ξεκινούσε την εκτίμηση της. Την επομένη, ζήτησε από την προσφεύγουσα να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες.
- 11 Στις 19 Οκτωβρίου 2018, οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές, εκτός του CR, μεταξύ των οποίων και ο CT, κοινοποίησαν στην FKTK την πρόθεσή τους να αποκτήσουν έμμεσα ειδική συμμετοχή στην τράπεζα-στόχο.
- 12 Στις 19 και 22 Οκτωβρίου 2018, η προσφεύγουσα υπέβαλε συμπληρωματικές πληροφορίες στην FKTK, μεταξύ άλλων και ένα επιχειρηματικό σχέδιο.
- 13 Στις 30 Οκτωβρίου 2018, η FKTK γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα ότι τα παρασχεθέντα στοιχεία ήταν ελλιπή και ότι δεν θα κινούσε τη διαδικασία αξιολογήσεως. Την επόμενη ημέρα, ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες.
- 14 Την 1η και την 20ή Νοεμβρίου 2018, παρασχέθηκαν από τους υποψήφιους αγοραστές οι συμπληρωματικές πληροφορίες που ζητήθηκαν, συμπεριλαμβανομένου ενός επικαιροποιημένου επιχειρηματικού σχεδίου.
- 15 Στις 23 Νοεμβρίου 2018, η FKTK ενημέρωσε τους υποψήφιους αγοραστές ότι τις κοινοποιήθηκαν τα στοιχεία, ότι τα εν λόγω στοιχεία ήταν πλήρη και ότι θα αξιολογούνταν εντός προθεσμίας 60 εργάσιμων ημερών.
- 16 Στις 15 και 18 Ιανουαρίου 2019, η FKTK ζήτησε από την προσφεύγουσα και από τον CR συμπληρωματικές πληροφορίες. Η FKTK ανέστειλε την περίοδο εκτίμησης έως την ημερομηνία παραλαβής των σχετικών πληροφοριών και το αργότερο έως τις 13 Φεβρουαρίου 2019.
- 17 Στις 12 και 13 Φεβρουαρίου 2019, η προσφεύγουσα και ο CR παρέιχαν συμπληρωματικές πληροφορίες.

- 18 Με έγγραφο της 15ης Φεβρουαρίου 2019, η FKTK επιβεβαίωσε ότι παρέλαβε τις παρασχεθείσες πληροφορίες και ενημέρωσε τους υποψήφιους αγοραστές ότι η περίοδος εκτιμήσεως έληγε στις 22 Μαρτίου 2019.
- 19 Με την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšēničs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας (C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139), το Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση του KNAB της 19ης Φεβρουαρίου 2018 κατά το μέρος που απαγόρευε στον Α να ασκεί τα καθήκοντά του ως διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η Δημοκρατία της Λεττονίας δεν απέδειξε ότι η απαλλαγή του Α από τα καθήκοντά του ως διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας στηρίζεται στην ύπαρξη επαρκών ενδείξεων περί διάπραξης, εκ μέρους του, βαρέος παραπτώματος κατά την έννοια του άρθρου 14.2, δεύτερο εδάφιο, του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της ΕΚΤ.
- 20 Την ίδια ημέρα, η FKTK, στο πλαίσιο της διαδικασίας προληπτικού ελέγχου και αξιολόγησης, εξέδωσε την απόφαση αριθ. 45/2019, με την οποία επέβαλε στην προσφεύγουσα την υποχρέωση να τηρεί, σε ατομική βάση και ενοποιημένη βάση, συνολική απαίτηση κεφαλαίων (στο εξής: συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ) 12 %.
- 21 Την 1η Μαρτίου 2019, η FKTK υπέβαλε στην ΕΚΤ πρόταση αποφάσεως, κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 1024/2013, εναντιούμενη στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής.
- 22 Με έγγραφο της 7ης Μαρτίου 2019, η ΕΚΤ κάλεσε τους υποψήφιους αγοραστές να υποβάλουν παρατηρήσεις επί σχεδίου αποφάσεως.
- 23 Με έγγραφο της 14ης Μαρτίου 2019, η προσφεύγουσα και ο CR υπέβαλαν παρατηρήσεις.
- 24 Με έγγραφο της 21ης Μαρτίου 2019, η ΕΚΤ κοινοποίησε στους υποψήφιους αγοραστές την προσβαλλόμενη απόφαση. Με την απόφαση αυτή, αντιτάχθηκε στην απόκτηση ειδικών συμμετοχών και την υπέρβαση του:
  - 30 % του κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει έμμεσα ο CR και άλλοι μετέχοντες που ενεργούν σε συνεννόηση ως υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές, στην τράπεζα-στόχο·
  - 50% του κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει άμεσα η προσφεύγουσα, ως άμεσος υποψήφιος αγοραστής, στην τράπεζα-στόχο.
- 25 Η ΕΚΤ επισύναψε στην προσβαλλόμενη απόφαση την απάντησή της στις παρατηρήσεις που υπέβαλαν η προσφεύγουσα και ο CR με το έγγραφό τους της 14ης Μαρτίου 2019 (στο εξής: απάντηση στις παρατηρήσεις).
- 26 Πρώτον, όσον αφορά το κριτήριο της χρηματοοικονομικής ευρωστίας των υποψήφιων αγοραστών, η ΕΚΤ επισήμανε ότι το κριτήριο αυτό πρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούται εφόσον διαπιστωθεί ότι ο υποψήφιος αγοραστής δεν έχει μόνον την ικανότητα να χρηματοδοτήσει την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, αλλά και την ικανότητα να διατηρήσει στο εγγύς μέλλον μια σταθερή χρηματοοικονομική δομή τόσο όσον αφορά τον άμεσο υποψήφιο αγοραστή όσο και την τράπεζα-στόχο.

- 27 Αφενός, η ΕΚΤ εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα διέθετε κεφάλαια τα οποία της παρέιχαν τη δυνατότητα να αγοράσει τις μετοχές της τράπεζας-στόχου. Διαπίστωσε, ωστόσο, ότι η προσφεύγουσα είχε υποστεί σημαντικές καθαρές ζημίες. Έκρινε ότι η προσφεύγουσα, στα μέσα του 2018, ήταν αντιμέτωπη με υψηλό επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, μεταξύ άλλων, ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων 47 % και είχε χαμηλό επίπεδο ιδίων κεφαλαίων. Υπογράμμισε, ειδικότερα, ότι οι δείκτες ιδίων κεφαλαίων της προσφεύγουσας παραβίαζαν τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (Overall Capital Requirement, στο εξής: OCR). Πρόσθεσε ότι, στα τέλη του 2018, η προσφεύγουσα παραβίασε τις απαιτήσεις περί μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων σε σχέση με αρκετούς αντισυμβαλλομένους. Ανέφερε ότι η προσφεύγουσα παραβίασε τα ισχύοντα στις συναλλαγές συνδεδεμένων μερών όρια όσον αφορά τον CR. Έκρινε ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να παράσχει οικονομική στήριξη στην τράπεζα-στόχο σε περίπτωση ανάγκης.
- 28 Αφετέρου, η ΕΚΤ έκρινε ότι οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές, οι οποίοι θα ήλεγχαν εμμέσως την τράπεζα-στόχο και τον νέο όμιλο που θα σχηματιζόταν μετά την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής (στο εξής: νέος όμιλος), δεν θα ήταν σε θέση να παράσχουν επαρκή οικονομική στήριξη στην τράπεζα-στόχο και τον νέο όμιλο. Διαπίστωσε ότι ο CR, κύριος μέτοχος της προσφεύγουσας, δεν είχε δηλώσει άλλους οικονομικούς πόρους εκτός από τη συμμετοχή του στην προσφεύγουσα, η αξία της οποίας εκτιμάτο σε 13,6 εκατομμύρια ευρώ αλλά θα μειωνόταν κατά το ποσό των υποχρεώσεων του προς την προσφεύγουσα ύψους 11,8 εκατομμυρίων ευρώ. Έκρινε ότι το επιχειρηματικό σχέδιο που υπέβαλαν οι υποψήφιοι αγοραστές κατέδειξε ότι ο νέος όμιλος θα είχε χαμηλό επίπεδο ιδίων κεφαλαίων. Διαπίστωσε ότι ο συνολικός δείκτης ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου δεν θα έφτανε την OCR, όπως ισχύει σήμερα, όσον αφορά την προσφεύγουσα στο επίπεδο του ομίλου. Σε γενικές γραμμές, έκρινε ότι το επίπεδο ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου δεν ήταν επαρκές καθόσον ο εν λόγω όμιλος ήταν υψηλού κινδύνου και ήταν πιθανόν να απαιτηθούν εισφορές κεφαλαίου στο μέλλον.
- 29 Επιπλέον, η ΕΚΤ θεώρησε ότι υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς την πραγματική βούληση των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών να στηρίξουν την τράπεζα-στόχο σε περίπτωση ανάγκης. Σημείωσε ότι οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές δεν είχαν αναλάβει σταθερή και αμετάκλητη δέσμευση για την παροχή τέτοιας στήριξης. Επίσης, έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, στο πρόσφατο παρελθόν, δεν παρασχέθηκε στην προσφεύγουσα ουσιαστική οικονομική στήριξη.
- 30 Η ΕΚΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν πληρούται το κριτήριο της χρηματοοικονομικής ευρωστίας.
- 31 Δεύτερον, όσον αφορά το κριτήριο της ικανότητας του πιστωτικού ιδρύματος να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, η ΕΚΤ έκρινε ότι η ικανότητα αυτή δεν πρέπει να αξιολογηθεί μόνο στο επίπεδο της τράπεζας-στόχου, αλλά και στο επίπεδο του νέου ομίλου. Πρόσθεσε ότι η ικανότητα αυτή δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνον κατά τον χρόνο της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής, αλλά και κατά τον χρόνο μετά την απόκτηση αυτή.
- 32 Η ΕΚΤ έκρινε ότι, μολονότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεν είχε άμεσες αρνητικές συνέπειες όσον αφορά τη συμμόρφωση της τράπεζας-στόχου με τις απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων και τις απαιτήσεις περί ρευστότητας σε ατομική βάση, εντούτοις, ήταν πιθανόν ο νέος όμιλος να μην πληρούσε τις απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων τόσο στο βασικό όσο και στο δυσμενές σενάριο του επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο υπέβαλαν οι υποψήφιοι αγοραστές. Συγκεκριμένα, αν υποθεθεί ότι η συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ για τον νέο όμιλο δεν ήταν χαμηλότερη από εκείνη που είχε εφαρμογή στην προσφεύγουσα το 2018 και το 2019, τότε ο νέος όμιλος δεν θα τηρούσε την ισχύουσα OCR.

- 33 Η ΕΚΤ διαπίστωσε επίσης ότι η τράπεζα-στόχος είχε υποστεί σημαντικές ζημίες κατά τα δύο προηγούμενα έτη. Ανέφερε ότι, στις 26 Φεβρουαρίου 2018, η FKTK κίνησε διοικητική διαδικασία όσον αφορά ελλείψεις της τράπεζας-στόχου σχετικά με το σύστημα εσωτερικού ελέγχου και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Εκτίμησε ότι ο νέος όμιλος αντιμετώπιζε αυξημένο κίνδυνο και μπορούσε ευλόγως να αναμένεται ότι η συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ για τον εν λόγω όμιλο θα ήταν υψηλότερη από το επίπεδο που προβλέπεται στο βασικό σενάριο του επιχειρηματικού σχεδίου.
- 34 Η ΕΚΤ θεώρησε ότι το εν λόγω βασικό σενάριο ήταν υπερβολικά αισιόδοξο, καθώς προέβλεπε ταχύτατη επάνοδο στην κερδοφορία και συσσώρευση κερδών. Σημείωσε ότι το επιχειρηματικό σχέδιο δεν παρείχε λεπτομερείς και πειστικές πληροφορίες ως προς τον χρόνο που απαιτείται για την επίτευξη του κατωτάτου ορίου αποδοτικότητας και κέρδους τέτοιου επιπέδου εντός ενός έτους.
- 35 Η ΕΚΤ επισήμανε ότι οι υποψήφιοι αγοραστές υπέβαλαν διάφορα δυσμενή σενάρια. Διαπίστωσε ότι, στο πιο δυσμενές σενάριο, το λειτουργικό κόστος της τράπεζας-στόχου θα παρέμενε σταθερό και ότι η FKTK θα επέβαλε στην εν λόγω τράπεζα-στόχο πρόστιμο 1,5 εκατομμυρίου ευρώ στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας σε σχέση με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Στο σενάριο αυτό, θα υπήρχε επιπλέον έλλειμμα σε σχέση με την OCR του 2019. Η ΕΚΤ θεώρησε ότι τα εν λόγω δυσμενή σενάρια ήταν πιο ρεαλιστικά από το βασικό σενάριο και τόνιζαν το ανεπαρκές επίπεδο ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου.
- 36 Η ΕΚΤ, ως εκ τούτου, έκρινε ότι ο νέος όμιλος πιθανότατα δεν θα πληρούσε τις ισχύουσες απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων.
- 37 Η ΕΚΤ θεώρησε ότι ο νέος όμιλος θα αντιμετώπιζε τα προβλήματα που θα κληρονομούσε από την προσφεύγουσα, δηλαδή υψηλό επίπεδο πιστωτικού κινδύνου και υπέρβαση των ορίων για τα μεγάλα ανοίγματα. Εκτίμησε ότι το γεγονός ότι το επίπεδο πιστωτικού κινδύνου της προσφεύγουσας εξακολουθούσε να είναι υψηλό θα είχε επιπτώσεις όσον αφορά τον κίνδυνο ελλείμματος ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου. Θεώρησε ότι, σύμφωνα με τα δυσμενή σενάρια, οι υπερβάσεις, εκ μέρους της προσφεύγουσας, των ορίων για τα μεγάλα ανοίγματα εξακολουθούσαν να υφίστανται.
- 38 Τέλος, η ΕΚΤ έκρινε ότι οι αδυναμίες στην εταιρική διακυβέρνηση και τον εσωτερικό έλεγχο της προσφεύγουσας και της τράπεζας-στόχου, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, δεν εξετάστηκαν στο επιχειρηματικό σχέδιο και δεν υπήρχε λόγος να θεωρηθεί ότι η σύσταση νέου ομίλου θα αντιμετώπιζε τις αδυναμίες αυτές.
- 39 Σε γενικές γραμμές, η ΕΚΤ θεώρησε ότι η στρατηγική των υποψήφιων αγοραστών έναντι της τράπεζας-στόχου δεν ήταν σαφής. Έκρινε ότι οι υποψήφιοι αγοραστές είχαν παράσχει πολύ περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη προτεινόμενη συγχώνευση, η οποία θα μπορούσε να διαρκέσει έως και 18 μήνες, και την οργάνωση του νέου ομίλου μέχρι την ολοκλήρωση της συγχώνευσης. Επισήμανε ότι αυτή η έλλειψη σαφήνειας αντανακλάται στην κακή ποιότητα του επιχειρηματικού σχεδίου, ως προς τη συνοχή, τη σαφήνεια και την περιγραφή των προβλεπόμενων ενεργειών, γεγονός το οποίο ενίσχυε τις αμφιβολίες όσον αφορά τη συνολική αξιοπιστία της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής.
- 40 Η ΕΚΤ θεώρησε ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεν μπορούσε να οδηγήσει στη δημιουργία ενός νέου βιώσιμου τραπεζικού ομίλου, ιδίως λόγω του ότι τα μέτρα που θα μπορούσαν να διασφαλίσουν την επιτυχία μιας τέτοιας επιχείρησης δεν ήταν αρκούντως

λεπτομερή ή πειστικά. Εκτίμησε ότι ο νέος όμιλος δύναται να αλλοιωθεί από το μη βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο, το αδύναμο σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου που θα κληρονομούσε από τις δύο οντότητες οι οποίες θα συγχωνεύονταν καθώς και την ασαφή στρατηγική για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, θα διέθετε δε χαμηλό επίπεδο ιδίων κεφαλαίων και θα υπήρχε αυξημένος κίνδυνος παραβίασης των απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας. Έκρινε ότι, ανεξάρτητα από την προτεινόμενη συγχώνευση και λαμβάνοντας υπόψη μόνο την τράπεζα-στόχο, η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής θα είχε επιπτώσεις στην ικανότητα της εν λόγω τράπεζας να αντιμετωπίσει τις υφιστάμενες αδυναμίες της.

- 41 Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ έκρινε ότι ούτε το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας πληρούται.
- 42 Η ΕΚΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, δεδομένου ότι δεν πληρούται ούτε το κριτήριο της χρηματοοικονομικής σταθερότητας του υποψήφιου αγοραστή ούτε και το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, ήταν αντίθετη στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, χωρίς να εξετάσει την απόκτηση αυτή υπό το πρίσμα των λοιπών κριτηρίων του άρθρου 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ 2013, L 176, σ. 338), όπως έχει μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη της Λεττονίας.
- 43 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 31 Μαΐου 2019, η προσφεύγουσα, ο CR και ο CT άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή.

II. Πραγματικά περιστατικά μεταγενέστερα της ασκήσεως της προσφυγής

- 44 Στις 15 Αυγούστου 2019, η ΕΚΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα θεωρείται ότι βρίσκεται σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης κατά την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) 1093/2010 (ΕΕ 2014, L 225, σ. 1). Την ίδια ημέρα, το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) αποφάσισε να μην εγκρίνει καθεστώς εξυγίανσης κατά την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά την προσφεύγουσα.
- 45 Στις 22 Αυγούστου 2019 η FKTK ζήτησε από το Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (δικαστήριο του διαμερίσματος Vidzeme της πόλης της Ρίγας, Λεττονία) να κηρύξει την προσφεύγουσα αφερέγγυα.
- 46 Στις 12 Σεπτεμβρίου 2019 το Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (δικαστήριο του διαμερίσματος Vidzeme της πόλης της Ρίγας) κήρυξε την προσφεύγουσα αφερέγγυα. Διόρισε δικαστικό διαχειριστή αρμόδιο για τη διαδικασία αφερεγγυότητας (στο εξής: δικαστικός διαχειριστής) και του μεταβίβασε όλες τις εξουσίες της προσφεύγουσας και του διοικητικού συμβουλίου της. Απέρριψε την αίτηση του διοικητικού συμβουλίου της προσφεύγουσας για διατήρηση του δικαιώματός του να την εκπροσωπήσει στο πλαίσιο της προσφυγής κατά της εκτίμησης της ΕΚΤ της 15ης Αυγούστου 2019, με την οποία διαπιστώθηκε ότι η προσφεύγουσα

βρίσκεται σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης, κατά της απόφασης του ΕΣΕ, της ίδιας ημέρας, να μην εγκρίνει καθεστώς εξυγίανσης για την προσφεύγουσα και κατά της απόφασης της FKTK να κινήσει διαδικασία αφερεγγυότητας. Το εν λόγω δικαστήριο πρόσθεσε ότι η απόρριψη της αίτησης αυτής δεν αποκλείει τη δυνατότητα που έχει το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας να υποβάλει στον δικαστικό διαχειριστή χωριστό αίτημα όσον αφορά το δικαίωμα εκπροσώπησης στο πλαίσιο συγκεκριμένων καθηκόντων.

- 47 Επίσης, στις 12 Σεπτεμβρίου 2019, η FKTK ζήτησε από την ΕΚΤ να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας της προσφεύγουσας.
- 48 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 25 Οκτωβρίου 2019 (υπόθεση T-732/19), η προσφεύγουσα καθώς και άλλοι μέτοχοι ή δυνητικοί μέτοχοι της προσφεύγουσας ζήτησαν την ακύρωση της απόφασης του ΕΣΕ της 15ης Αυγούστου 2019 να μην εγκρίνει καθεστώς εξυγίανσης για την προσφεύγουσα.
- 49 Στις 21 Δεκεμβρίου 2019, ο Α έπαυσε να ασκεί τα καθήκοντά του ως διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας.
- 50 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Ιανουαρίου 2020 (υπόθεση T-50/20), η προσφεύγουσα ζήτησε την ακύρωση της απόφασης της ΕΚΤ της 19ης Νοεμβρίου 2019, με την οποία η ΕΚΤ αρνήθηκε να δώσει εντολή στον δικαστικό διαχειριστή να παράσχει στον εξουσιοδοτημένο από το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας δικηγόρο πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της, στις πληροφορίες που κατέχει, στο προσωπικό της και στους πόρους της.
- 51 Στις 17 Φεβρουαρίου 2020, η ΕΚΤ ανακάλεσε την άδεια λειτουργίας της προσφεύγουσας. Η ανάκληση αυτή τέθηκε σε ισχύ την επόμενη ημέρα.
- 52 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 27 Απριλίου 2020 (υπόθεση T-230/20), η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.

III. Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 53 Στις 10 Σεπτεμβρίου 2019, η ΕΚΤ κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου υπόμνημα αντικρούσεως.
- 54 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 20 Σεπτεμβρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία υπέρ της ΕΚΤ. Με διάταξη της 28ης Οκτωβρίου 2019, ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε την παρέμβαση της Επιτροπής.
- 55 Στις 4 Νοεμβρίου 2019, η Επιτροπή κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου υπόμνημα παρεμβάσεως.
- 56 Στις 28 Απριλίου 2020, ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας, να αναστείλει τη διαδικασία μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-50/20. Με διάταξη της

12ης Μαρτίου 2021, PNB Banka κατά ΕΚΤ (T-50/20, EU:T:2021:141), το Γενικό Δικαστήριο εξέδωσε την απόφαση του στην εν λόγω υπόθεση και η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση συνεχίστηκε από την ημερομηνία αυτή.

- 57 Στις 28 Απριλίου 2021 και στη συνέχεια στις 28 Ιουνίου 2021, η προσφεύγουσα, ο CR και ο CT ζήτησαν αναστολή της διαδικασίας έως ότου το Δικαστήριο αποφανθεί στην υπόθεση C-321/21 P, που αφορά την αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της διατάξεως της 12ης Μαρτίου 2021, PNB Banka κατά ΕΚΤ (T-50/20, EU:T:2021:141). Στις 20 Μαΐου 2021 και στη συνέχεια στις 6 Αυγούστου 2021, ο πρόεδρος του τέταρτου τμήματος, αφού άκουσε την ΕΚΤ, αποφάσισε να μην αναστείλει τη διαδικασία.
- 58 Με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2021, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας γνωστοποίησε στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν εκπροσωπούσε πλέον τον CR και τον CT. Με διάταξη της 21ης Δεκεμβρίου 2021, το Γενικό Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα), βάσει του άρθρου 131 παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, απεφάνθη ότι παρέίλκε η έκδοση αποφάσεως επί της υπό κρίση προσφυγής στο μέτρο που είχε ασκηθεί από τον CR και τον CT.
- 59 Η προθεσμία για την κατάθεση του υπομνήματος απαντήσεως έληγε στις 30 Σεπτεμβρίου 2021. Η προσφεύγουσα δεν κατέθεσε υπόμνημα απαντήσεως εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 60 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
  - να καταδικάσει την ΕΚΤ στα δικαστικά έξοδα.
- 61 Η ΕΚΤ, υποστηριζόμενη από την Επιτροπή, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

IV. Σκεπτικό

A. Επί της ύπαρξης εντολής προς τον εκπρόσωπο που άσκησε την προσφυγή στο όνομα της προσφεύγουσας

- 62 Σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, οσάκις εκπροσωπούν νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, οι δικηγόροι οφείλουν να καταθέσουν στη γραμματεία εντολή του εν λόγω νομικού προσώπου.
- 63 Στη δικογραφία περιλαμβάνεται εντολή που δόθηκε από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της προσφεύγουσας στις 5 Μαρτίου 2019 (παράρτημα Α.2).
- 64 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο δικαστικός διαχειριστής αρνήθηκε να παράσχει στον δικηγόρο που διόρισε για να την εκπροσωπήσει πρόσβαση στα έγγραφά της, στις εγκαταστάσεις της, στο προσωπικό της και στους πόρους της. Στο πλαίσιο της απάντησης της 13ης Μαρτίου 2020 σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, προσκόμισε έγγραφο του δικαστικού διαχειριστή της 16ης Σεπτεμβρίου 2019, το οποίο ανέφερε ότι ο δικηγόρος της έπρεπε, πρώτον, «να υποβάλει

στον [δικαστικό] διαχειριστή γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο της συμφωνίας [που αφορά την παροχή νομικών υπηρεσιών], σημειώνοντας λεπτομερώς τις οδηγίες που είχε λάβει από [την προσφεύγουσα], τις εργασίες που είχε εκτελέσει [ο δικηγόρος] και αν όντως υπάρχουν εργασίες σε εξέλιξη», δεύτερον, «να ενημερώσει τον [δικαστικό] διαχειριστή για τις πληρωμές [...]», τρίτον «να απόσχει από οποιαδήποτε πράξη στο όνομα [της προσφεύγουσας] χωρίς προηγούμενη διαβούλευση με τον [δικαστικό] διαχειριστή, ιδίως να παύσει να παρέχει στην [προσφεύγουσα] χρεώσιμες υπηρεσίες».

- 65 Πέραν του εν λόγω εγγράφου του δικαστικού διαχειριστή της 16ης Σεπτεμβρίου 2019, από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προκύπτει και δεν προβάλλεται ούτε από την προσφεύγουσα ούτε από την ΕΚΤ ότι ο δικαστικός διαχειριστής ανακάλεσε την εντολή που είχε δοθεί από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της προσφεύγουσας στις 5 Μαρτίου 2019. Το εν λόγω έγγραφο δεν περιλαμβάνει τέτοια ανάκληση, αν και επισημαίνεται ότι ο διορισθείς από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου δικηγόρος οφείλει να απόσχει από οποιαδήποτε πράξη στο όνομα της προσφεύγουσας χωρίς προηγούμενη διαβούλευση με τον δικαστικό διαχειριστή.
- 66 Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα κατέθεσε εντολή με την οποία εξουσιοδοτείται ο δικηγόρος της να ασκήσει προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.

B. Επί των αιτήσεων αναστολής της διαδικασίας που υποβλήθηκαν στις 28 Απριλίου 2021 και στη συνέχεια στις 28 Ιουνίου 2021

- 67 Στις 28 Απριλίου 2021 και στη συνέχεια στις 28 Ιουνίου 2021, η προσφεύγουσα ζήτησε την αναστολή της διαδικασίας. Προς στήριξη των αιτήσεών της περί αναστολής, πρόβαλε ότι έπρεπε να αποκτήσει πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της, στους φακέλους της και στους οικονομικούς της πόρους και ότι ο δικαστικός διαχειριστής δεν συνεργάζονταν προς διασφάλιση της πραγματικής εκπροσώπησής της, παρά την απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2019, ΕΚΤ κ.λπ. κατά Trasta Komercbanka κ.λπ. (C-663/17 P, C-665/17 P και C-669/17 P, EU:C:2019:923).
- 68 Μολονότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υποχρεούται να αιτιολογήσει την απόφασή του για αναστολή ή μη της διαδικασίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, στοιχείο γ' ή δ', του Κανονισμού Διαδικασίας, εντούτοις θεωρεί σκόπιμο, κατ' εξαίρεση, να σημειώσει τα ακόλουθα.
- 69 Η απόφαση για την αναστολή ή μη μιας διαδικασίας βάσει του άρθρου 69, στοιχείο γ' ή δ', του Κανονισμού Διαδικασίας εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια του Γενικού Δικαστηρίου (πρβλ. διατάξεις της 20ής Οκτωβρίου 2011, DTL κατά ΓΕΕΑ, C-67/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:683, σκέψεις 32 και 33, της 15ης Οκτωβρίου 2012, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, C-554/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:629, σκέψη 37, και της 17ης Ιανουαρίου 2018, Jose κατά EUIPO, C-536/17 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:14, σκέψη 5).
- 70 Εν προκειμένω, στις 28 Απριλίου 2020, η διαδικασία ανεστάλη μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-50/20, στην οποία η προσφεύγουσα ζήτησε την ακύρωση της απόφασης της ΕΚΤ της 19ης Νοεμβρίου 2019 με την οποία η ΕΚΤ αρνήθηκε να δώσει εντολή στον δικαστικό διαχειριστή να παράσχει στον εξουσιοδοτημένο από το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας δικηγόρο πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της, στις πληροφορίες που κατέχει, στο προσωπικό της και στους πόρους της.

- 71 Με τη διάταξη της 12ης Μαρτίου 2021, PNB Banka κατά ΕΚΤ (T-50/20, EU:T:2021:141), το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, έκρινε ότι η ΕΚΤ ήταν προδήλως αναρμόδια να ικανοποιήσει το αίτημα του διοικητικού συμβουλίου της προσφεύγουσας να δώσει εντολή στον δικαστικό διαχειριστή να παράσχει στον εξουσιοδοτημένο από το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας δικηγόρο πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, στις πληροφορίες, στο προσωπικό και στους πόρους της προσφεύγουσας (σκέψη 73). Έκρινε επίσης ότι στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας, όπως αυτή που εκκρεμεί κατά της προσφεύγουσας, οι αποφάσεις που λαμβάνουν οι εθνικές αρχές επί ενδεχόμενου αιτήματος πρόσβασης στα έγγραφα, στις εγκαταστάσεις, στο προσωπικό ή στους πόρους του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος υπόκεινται, καταρχήν, στον έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων, τα οποία μπορούν, κατά περίπτωση, να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ σε περίπτωση που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες ως προς την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης (σκέψη 72).
- 72 Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι, παρά την αναστολή της διαδικασίας από τις 28 Απριλίου 2020 έως τις 12 Μαρτίου 2021, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει ούτε καν ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων ούτε με την αίτηση αναστολής της διαδικασίας της 28ης Ιουνίου 2021, ότι κίνησε ένδικη διαδικασία κατά του δικαστικού διαχειριστή, στον οποίο ωστόσο προσάπτει, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι στερεί από τον εξουσιοδοτημένο από το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας δικηγόρο την πρόσβαση στις εγκαταστάσεις της, στις πληροφορίες της, στο προσωπικό της και στους πόρους της από τα τέλη του 2019.
- 73 Μετά την ανταλλαγή με τον δικαστικό διαχειριστή επιστολών και μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 12 και 16 Σεπτεμβρίου 2019 καθώς και τον Νοέμβριο του 2019, η προσφεύγουσα, στην αίτηση της περί αναστολής της διαδικασίας που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 28 Απριλίου 2021, ισχυρίστηκε απλώς ότι «εντίνει τις προσπάθειές της» έναντι του δικαστικού διαχειριστή και των λεττονικών δικαστηρίων, χωρίς να παράσχει λεπτομέρειες ως προς τη φύση των προσπαθειών αυτών.
- 74 Επιπροσθέτως, από την απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019 του Rigas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (δικαστηρίου της περιφέρειας Vidzeme της πόλης της Ρίγας), η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 46 ανωτέρω, δεν προκύπτει ότι η προσφεύγουσα κωλύεται να προσφύγει στα λεττονικά δικαστήρια στο πλαίσιο ενδεχόμενης διαφοράς με τον δικαστικό διαχειριστή. Η απόφαση αυτή όχι μόνον δεν αναφέρει ότι δεν αποκλείεται το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας να υποβάλει χωριστή αίτηση στον δικαστικό διαχειριστή όσον αφορά το δικαίωμα εκπροσώπησης στο πλαίσιο ειδικών καθηκόντων, αλλά και ότι η απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2019, ΕΚΤ κατά Trasta Komercbanka κ.λπ. (C-663/17 P, C-665/17 P και C-669/17 P, EU:C:2019:923), την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα προς στήριξη του ισχυρισμού ότι ο δικαστικός διαχειριστής δεν συνεργάζεται με ικανοποιητικό τρόπο προς διασφάλιση της πραγματικής εκπροσώπησης της, είναι μεταγενέστερη της εν λόγω απόφασης, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η προσφεύγουσα μπορούσε a priori να επικαλεστεί την απόφαση αυτή ως νέο στοιχείο ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.
- 75 Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει λόγος να αναστείλει εκ νέου τη διαδικασία.

Γ. Επί της προφορικής διαδικασίας

- 76 Κατά το άρθρο 106 του Κανονισμού Διαδικασίας:
- «1. Η προφορική διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου περιλαμβάνει επ' ακροατηρίου συζήτηση που οργανώνεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως κύριου διαδίκου.
2. Η αίτηση κύριου διαδίκου για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως πρέπει να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους ο διάδικος επιθυμεί να ακουστεί. [...]
3. Εν απουσία αιτήσεως κατά την παράγραφο 2, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί, αν φρονεί ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί από τα στοιχεία της δικογραφίας, να αποφασίσει να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση. [...]
- »
- 77 Συνεπώς, από το άρθρο 106 του Κανονισμού Διαδικασίας προκύπτει ότι, ελλείψει αιτήσεως για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως που να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους ο κύριος διάδικος επιθυμεί να ακουστεί, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί, αν φρονεί ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί, να αποφασίσει να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 78 Επίσης, η αιτιολογική έκθεση του σχεδίου του Κανονισμού Διαδικασίας της 14ης Μαρτίου 2014, η οποία είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιβεβαιώνει ότι, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των επιταγών της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της οικονομίας της δίκης, «το Γενικό Δικαστήριο επιθυμεί να διαθέτει τη δυνατότητα να μην οργανώνει επ' ακροατηρίου συζήτηση οσάκις δεν το κρίνει απαραίτητο, εκτός εάν ένας από τους κύριους διαδίκους το ζητήσει αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους επιθυμεί να ακουστεί».
- 79 Οι διατάξεις για τη ρύθμιση πρακτικών ζητημάτων σχετικών με την εκτέλεση του κανονισμού διαδικασίας (στο εξής: ΔΠΖ) ορίζουν, στο σημείο 142, ότι ο κύριος διάδικος που επιθυμεί να ακουστεί σε επ' ακροατηρίου συζήτηση πρέπει, εντός προθεσμίας τριών εβδομάδων από την επίδοση στους διαδίκους του εγγράφου με το οποίο γνωστοποιείται η περάτωση της έγγραφης διαδικασίας, να υποβάλει σχετική αιτιολογημένη αίτηση. Διευκρινίζει ότι η αιτιολογημένη αυτή αίτηση πρέπει να στηρίζεται σε συγκεκριμένη εκτίμηση της χρησιμότητας διεξαγωγής επ' ακροατηρίου συζητήσεως για τον αιτούντα διάδικο και να προσδιορίζει τα στοιχεία της δικογραφίας «ή» της επιχειρηματολογίας τα οποία ο διάδικος αυτός θεωρεί απαραίτητα να αναπτύξει «ή» να αντικρούσει εκτενέστερα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Επισημαίνει ότι, για την προσήκουσα οριοθέτηση της ανταλλαγής επιχειρημάτων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση είναι «σημαντικό» η αιτιολογία να μην είναι γενικής φύσεως περιοριζόμενη απλώς, για παράδειγμα, σε επίκληση της σπουδαιότητας της υποθέσεως. Το σημείο 143 των ΔΠΖ προβλέπει ότι, αν δεν υποβληθεί αιτιολογημένη αίτηση από κύριο διάδικο εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς προφορική διαδικασία.
- 80 Επομένως, από το άρθρο 106 του Κανονισμού Διαδικασίας και τα σημεία 142 και 143 των ΔΠΖ προκύπτει ότι, αν δεν υποβληθεί αίτηση για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως ή αν υποβληθεί αναιτιολόγητη αίτηση για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση, αν φρονεί ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί από τα στοιχεία της δικογραφίας.

- 81 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα, με έγγραφο της 29ης Νοεμβρίου 2021, έλαβε θέση ως προς τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως:
- «1. Δηλώνω ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν διεξοδικά, δεν υπάρχει πραγματική εκπροσώπηση της [προσφεύγουσας]. Με μοναδικό σκοπό την τήρηση της ισχύουσας προθεσμίας, με την παρούσα αίτηση αιτούμαι τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Ωστόσο, θα πρέπει καταρχάς να αποκατασταθεί η πραγματική εκπροσώπηση [της προσφεύγουσας].
2. Υπό τις παρούσες περιστάσεις, δεν είναι δυνατό να γίνει προετοιμασία για διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως ή παράσταση.»
- 82 Από την εν λόγω επιστολή της 29ης Νοεμβρίου 2021 προκύπτει ότι η αίτηση για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως που υπέβαλε η προσφεύγουσα είναι αναιτιολόγητη. Συγκεκριμένα, η αίτηση αυτή δεν αναφέρει κανένα λόγο για τον οποίο η προσφεύγουσα επιθυμεί να ακουστεί.
- 83 Επιπλέον, με το έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 2021 με το οποίο ενημέρωσε τους κύριους διαδίκους για την περάτωση της έγγραφης διαδικασίας, η Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου υπενθύμισε τις διατάξεις του άρθρου 106, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας καθώς και τις διατάξεις του σημείου 142 των ΔΠΖ και επέστησε την προσοχή των κυρίων διαδίκων στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο της υγειονομικής κρίσης, η αιτιολογία θα έπρεπε να πληροί τις απαιτήσεις του εν λόγω σημείου 142 των ΔΠΖ.
- 84 Είναι αλήθεια ότι, στην αίτηση της για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι θεωρούσε ότι στερείται πραγματικής εκπροσώπησης.
- 85 Ακόμη και αν υποθεθεί ότι, με τον τρόπο αυτό, η προσφεύγουσα επιχειρεί να δικαιολογήσει σιωπηρά την έλλειψη αιτιολογίας όσον αφορά την αίτησή της για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, πράγμα το οποίο ωστόσο δεν προκύπτει από την εν λόγω αίτηση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επιχειρηματολογία της σχετικά με το ότι στερείται πραγματικής εκπροσώπησης δεν δικαιολογεί την έλλειψη αιτιολογίας στην αίτηση αυτή. Ειδικότερα, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα στερείται πραγματικής εκπροσώπησης, υπό την έννοια που εκτίθεται από την ίδια, δεν την εμπόδιζε να προσκομίσει εμπεριστατωμένα στοιχεία προς στήριξη αιτήσεως για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως.
- 86 Επομένως, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα στην αίτησή της για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως δεν παρέθεσε αιτιολογία, και, επιπροσθέτως, η Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου της υπενθύμισε ρητώς την υποχρέωση αιτιολόγησης της αίτησης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω αίτηση για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως αντιβαίνει στο άρθρο 106, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 87 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο, εκτιμώντας ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς από τα στοιχεία της δικογραφίας, αποφασίζει να κρίνει επί της προσφυγής χωρίς να διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση, σύμφωνα με το άρθρο 106, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Δ. Επί της ουσίας

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αφορά το ότι η περίοδος εκτίμησης παρήλθε πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως

- 88 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η περίοδος εκτίμησης που προβλέπεται στο άρθρο 22, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/36 παρήλθε πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 6, της οδηγίας αυτής, η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής θεωρείται ότι εγκρίθηκε, εάν η εποπτική αρχή δεν αντιταχθεί σε αυτήν πριν από τη λήξη της εν λόγω περιόδου, και η ΕΚΤ δεν θα μπορούσε, κατά την ημερομηνία της προσβαλλομένης αποφάσεως, να αντιταχθεί στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής.
- 89 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατά την ημερομηνία του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της FKTK της 25ης Οκτωβρίου 2018, πληρούνταν όλες οι προϋποθέσεις για την έναρξη της περιόδου εκτίμησης. Η εν λόγω περίοδος εκτίμησης άρχισε το αργότερο στις 29 Οκτωβρίου 2018, δύο εργάσιμες ημέρες μετά από αυτό το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Συγκεκριμένα, με το εν λόγω μήνυμα και, στη συνέχεια, με το έγγραφο της 30ής Οκτωβρίου 2018, η FKTK επιβεβαίωσε ότι είχε λάβει την κοινοποίηση της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής, καθώς και όλα τα απαιτούμενα έγγραφα. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, μολονότι είναι αληθές ότι, με το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 25ης Οκτωβρίου 2018 και, στη συνέχεια, με το έγγραφο της 30ής Οκτωβρίου 2019, η FKTK περιέγραψε μια προσέγγιση η οποία διαφέρει από τη διαδικασία και τις προθεσμίες του άρθρου 22 της οδηγίας 2013/36 και η οποία, κατά την FKTK, της επιβλήθηκε από την ΕΚΤ, εντούτοις το επιχείρημα αυτό είναι αλυσιτελές.
- 90 Η ΕΚΤ αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 91 Κατά το άρθρο 22, παράγραφοι 1, 2 και 6, της οδηγίας 2013/36:

«1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο (“υποψήφιος αγοραστής”) το οποίο, μεμονωμένα ή σε συνεννόηση με άλλα πρόσωπα, έχει αποφασίσει είτε να αποκτήσει, άμεσα ή έμμεσα, ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα, είτε να αυξήσει περαιτέρω, άμεσα ή έμμεσα, ειδική συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα, ούτως ώστε η αναλογία των δικαιωμάτων ψήφου ή των μεριδίων κεφαλαίου που κατέχει να φθάνει ή να υπερβαίνει τα όρια του 20 %, του 30 % ή του 50 %, ή ώστε το πιστωτικό ίδρυμα να καταστεί θυγατρική του επιχείρηση (“προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής”), απευθύνει κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές του πιστωτικού ιδρύματος στο οποίο επιδιώκει είτε να αποκτήσει είτε να αυξήσει την ειδική συμμετοχή εγγράφως πριν από την απόκτηση, προσδιορίζοντας το ύψος της σκοπούμενης συμμετοχής και τις σχετικές πληροφορίες, όπως εξειδικεύονται σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 4 [της οδηγίας αυτής]. [...]

2. Οι αρμόδιες αρχές γνωστοποιούν εγγράφως στον υποψήφιο αγοραστή ότι παρέλαβαν κοινοποίηση κατά την παράγραφο 1 ή επιπλέον πληροφορίες κατά την παράγραφο 3 αμελλητί και σε κάθε περίπτωση εντός δύο εργάσιμων ημερών από την παραλαβή.

Οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν μέγιστη προθεσμία 60 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της γραπτής επιβεβαίωσης της παραλαβής της κοινοποίησης και όλων των εγγράφων που τα κράτη μέλη απαιτούν να επισυνάπτονται στην κοινοποίηση βάσει του καταλόγου που προβλέπει το άρθρο 23 παράγραφος 4 (“περίοδος εκτίμησης”), προκειμένου να διενεργήσουν την εκτίμηση που προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 1 [της οδηγίας αυτής] (“εκτίμηση”).

Οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν τον υποψήφιο αγοραστή, κατά την επιβεβαίωση της παραλαβής, για την ημερομηνία λήξης της περιόδου εκτίμησης.

[...]

6. Εάν οι αρμόδιες αρχές δεν αντιταχθούν εγγράφως στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, εντός της περιόδου εκτίμησης, τότε η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής θεωρείται ότι εγκρίθηκε.»

- 92 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 4, της οδηγίας 2013/36: «Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν κατάλογο με τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διενέργεια της εκτίμησης, οι οποίες πρέπει να υποβάλλονται στις αρμόδιες αρχές κατά τη στιγμή της κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 [της οδηγίας αυτής]. [...]»
- 93 Τα άρθρα 22 και 23 της οδηγίας 2013/36 μεταφέρθηκαν στην εσωτερική έννομη τάξη με τα άρθρα 28 και 29 του λεττονικού νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως διευκρινίστηκαν με τον κανονισμό 192 της ΕΚΤΚ της 28ης Νοεμβρίου 2017, ο οποίος φέρει τον τίτλο «Κατάλογος των πληροφοριών που απαιτούνται για την κοινοποίηση της απόκτησης συμμετοχής ή της αύξησης ειδικής συμμετοχής και γενικές αρχές και διαδικασία για την εξέταση της κοινοποίησης» (στο εξής: κανονισμός 192).
- 94 Το άρθρο 28 του κανονισμού 192 προβλέπει ότι η επιβεβαίωση παραλαβής της κοινοποίησης της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι η κοινοποίηση αυτή θεωρείται πλήρης.
- 95 Οι κοινές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ), της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) σχετικά με την προληπτική αξιολόγηση της απόκτησης και της αύξησης ειδικών συμμετοχών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, που δημοσιεύθηκαν στις 20 Δεκεμβρίου 2016 (JC/GL/2016/01, στο εξής: κοινές κατευθυντήριες γραμμές), περιλαμβάνουν επιπλέον διευκρινίσεις σχετικά με την κοινοποίηση. Τόσο η ΕΚΤ όσο και η ΕΚΤΚ ανέφεραν ότι συμμορφώνονται με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 3, του κανονισμού 1093/2010/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ 2010, L 331, σ. 12). Σύμφωνα με τη δεύτερη περίοδο του σημείου 9.1 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, η κοινοποίηση πρέπει να θεωρείται πλήρης εφόσον περιλαμβάνει το σύνολο των απαιτούμενων πληροφοριών που καθορίζονται στον κατάλογο προς δημοσίευση σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία για τους σκοπούς της διενέργειας της προληπτικής αξιολόγησης από την αρχή προληπτικής εποπτείας. Η τρίτη περίοδος του σημείου 9.1 ορίζει ότι η επιβεβαίωση παραλαβής αποτελεί απλώς διαδικαστικό στάδιο σχετικά με την τυπική πληρότητα της κοινοποίησης, έχει δε ως αποτέλεσμα την έναρξη της προθεσμίας των 60 εργάσιμων ημερών εντός της οποίας πρέπει να διενεργηθεί η εκτίμηση, και δεν συνεπάγεται ουσιαστικό έλεγχο, εκ μέρους της εποπτικής αρχής της τράπεζας-στόχου, των κοινοποιηθέντων εγγράφων.

- 96 Εν προκειμένω, η FKTK, με επιστολή της 23ης Νοεμβρίου 2018, επιβεβαίωσε την παραλαβή της κοινοποίησης της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/36, όπως αυτό έχει μεταφερθεί στο λεττονικό δίκαιο. Ειδικότερα, στην επιστολή αυτή αναφέρεται ότι η κοινοποίηση είναι πλήρης, σύμφωνα με το άρθρο 28 του κανονισμού 192.
- 97 Εσφαλμένως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, πριν από τις 23 Νοεμβρίου 2018, η FKTK, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 25ης Οκτωβρίου 2018 και επιστολή της 30ής Οκτωβρίου 2018, επιβεβαίωσε ότι είχε παραλάβει την κοινοποίηση καθώς και όλα τα απαιτούμενα έγγραφα.
- 98 Αντιθέτως, αφενός, με το εν λόγω μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 25ης Οκτωβρίου 2018, το οποίο μνημονεύεται στην εν λόγω επιστολή της 30ής Οκτωβρίου 2018, η FKTK ανέφερε στην προσφεύγουσα ότι η ΕΚΤ εξέταζε κατά πόσον η κοινοποίηση ήταν πλήρης. Αφετέρου, στην επιστολή της 30ής Οκτωβρίου 2018, ανέφερε στην προσφεύγουσα ότι οι υποβληθείσες εκθέσεις δεν ήταν πλήρεις και ότι η διαδικασία εκτίμησης δεν είχε αρχίσει. Πρόσθεσε ότι θα ενημερώσει την προσφεύγουσα με χωριστό έγγραφο για τις πληροφορίες που λείπουν. Στις 31 Οκτωβρίου 2018, γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα τον κατάλογο με τις εν λόγω πληροφορίες.
- 99 Συνεπώς, ούτε το μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 25ης Οκτωβρίου 2018 ούτε το έγγραφο της 30ής Οκτωβρίου 2018 της FKTK συνιστούσαν επιβεβαίωση παραλαβής της κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 22, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/36, όπως έχει μεταφερθεί στο λεττονικό δίκαιο.
- 100 Επίσης, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι οι πληροφορίες που ζήτησε η FKTK με το έγγραφο της 31ης Οκτωβρίου 2018 δεν ήταν αναγκαίες για τη διενέργεια της εκτίμησης και ότι δεν έπρεπε να υποβληθούν στην FKTK κατά τη στιγμή της κοινοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 1, και το άρθρο 23, παράγραφος 4, της οδηγίας 2013/36, όπως έχουν μεταφερθεί στο λεττονικό δίκαιο. Ειδικότερα, δεν αναφέρει ότι οι πληροφορίες αυτές δεν μνημονεύονται στον κανονισμό 192, ο οποίος θεσπίζει τον κατάλογο με τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διενέργεια εκτίμησης, οι οποίες πρέπει να υποβάλλονται στις αρμόδιες αρχές κατά τη στιγμή της κοινοποίησης του άρθρου 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36, και στα παραρτήματα του κανονισμού αυτού.
- 101 Επισημαίνεται δε, επαλλήλως, ότι η ΕΚΤ υποστηρίζει, χωρίς να αντικρούεται επ' αυτού, ότι το επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο υποβλήθηκε στις 19 Οκτωβρίου 2018 δεν περιλάμβανε ορισμένες πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με το παράρτημα 9 του κανονισμού 192, και συγκεκριμένα, πρώτον, σχέδιο για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου με την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής στόχου, δεύτερον, τα οικονομικά αποτελέσματα που προβλέπονται για τα τρία επόμενα έτη (σε ατομική και ενοποιημένη βάση), τρίτον, τη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου, τη σύνθεση του εποπτικού συμβουλίου και τις υποχρεώσεις του καθώς και τη σύνθεση των βασικών επιτροπών του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος που έχουν συσταθεί από το διοικητικό συμβούλιο ή το εποπτικό συμβούλιο, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν τα πρόσωπα τα οποία διευθύνουν ή θα διευθύνουν το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και τις επιτροπές του.
- 102 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βεβαίως να υποστηρίξει ότι οι προϋποθέσεις για την έναρξη της περιόδου εκτίμησης πληρούνταν ήδη από τις 25 Οκτωβρίου 2018.

103 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

2. Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αφορά παραβίαση της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 15 του κανονισμού 1024/2013 και στα άρθρα 85 έως 87 του κανονισμού 468/2014

104 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η FKTK και η ΕΚΤ δεν τήρησαν τους διαδικαστικούς κανόνες που επιβάλλονται εν προκειμένω και διατυπώνονται στο άρθρο 15 του κανονισμού 1024/2013 και στα άρθρα 85 έως 87 του κανονισμού (ΕΕ) 468/2014 της ΕΚΤ της 16ης Απριλίου 2014, που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (ΕΕ 2014, L 141, σ. 1), δεδομένου ότι η FKTK δεν υπέβαλε πρόταση απόφασης.

105 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει διαδικαστική πλημμέλεια, καθόσον οι κανονιστικές απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων στις οποίες στηρίζεται καθορίστηκαν μόνο σε έγγραφο που έλαβε την 1η Μαρτίου 2019, πολύ μετά την κοινοποίηση της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής, σε χρόνο κατά τον οποίο η προσφεύγουσα δεν είχε πλέον τη δυνατότητα να τροποποιήσει την κοινοποίηση αυτή. Επιπροσθέτως, η ΕΚΤ δεν έλαβε υπόψη της ότι οι ειδικές απαιτήσεις που έθεσε η FKTK αμφισβητήθηκαν από την προσφεύγουσα και αποτελούσαν αντικείμενο εξετάσεως.

106 Η ΕΚΤ αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

107 Κατά το άρθρο 15 του κανονισμού 1024/2013:

«1. Με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ), κάθε κοινοποίηση απόκτησης ειδικής συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα που είναι εγκατεστημένο σε συμμετέχον κράτος μέλος ή κάθε άλλη σχετική πληροφορία υποβάλλεται στις εθνικές αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένο το πιστωτικό ίδρυμα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που προβλέπει η σχετική εθνική νομοθεσία βάσει των πράξεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 4 παράγραφος 3 [του κανονισμού αυτού].

2. Η εθνική αρμόδια αρχή αξιολογεί την προτεινόμενη απόκτηση και διαβιβάζει στην ΕΚΤ την κοινοποίηση και μια πρόταση απόφασης για την εναντίωση ή τη μη εναντίωση στην απόκτηση, βάσει των κριτηρίων που προβλέπονται στις πράξεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 4 παράγραφος 3, [του κανονισμού] τουλάχιστον δέκα εργάσιμες ημέρες πριν από τη λήξη της σχετικής περιόδου αξιολόγησης που ορίζει η σχετική νομοθεσία της Ένωσης, και επικουρεί την ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 6 [του κανονισμού αυτού].

3. Η ΕΚΤ αποφασίζει αν θα εναντιωθεί ή όχι στην απόκτηση βάσει των κριτηρίων αξιολόγησης που προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία της Ένωσης, καθώς και σύμφωνα με τη διαδικασία και εντός των περιόδων αξιολόγησης που προβλέπονται στο ενωσιακό δίκαιο.»

108 Πρώτον, στο μέτρο που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αντίκειται στο άρθρο 15 του κανονισμού 1024/2013 και στα άρθρα 85 έως 87 του κανονισμού 468/2014, καθόσον η FKTK δεν υπέβαλε πρόταση απόφασης στην ΕΚΤ, σημειώνεται ότι το επιχείρημα αυτό είναι αβάσιμο. Όπως προκύπτει από τα σημεία 1.3 και 2.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, την 1η Μαρτίου 2019, η FKTK υπέβαλε στην ΕΚΤ πρόταση απόφασης η οποία προσκομίστηκε στο Γενικό Δικαστήριο.

- 109 Δεύτερον, η προσφεύγουσα επικαλείται διαδικαστική πλημμέλεια, καθόσον η ΕΚΤ στηρίχτηκε σε κανονιστικές απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων που καθορίστηκαν από την FKTK μόνο σε έγγραφο το οποίο η προσφεύγουσα αναφέρει ότι έλαβε την 1η Μαρτίου 2019, μετά την κοινοποίηση της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής.
- 110 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι ούτε το άρθρο 15 του κανονισμού 1024/2013 ούτε τα άρθρα 85 έως 87 του κανονισμού 468/2014, τα οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, απαγορεύουν στην ΕΚΤ να στηριχτεί σε γεγονός μεταγενέστερο της κοινοποίησης της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής. Η προσφεύγουσα δεν επικαλείται άλλη διάταξη ή αρχή προς στήριξη της επιχειρηματολογίας της.
- 111 Επομένως, στο μέτρο που η ΕΚΤ στηρίχθηκε στις κανονιστικές απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων που καθορίστηκαν από την FKTK μετά την κοινοποίηση, η διαδικασία δεν ενέχει πλημμέλεια υπό το πρίσμα των διατάξεων που επικαλείται η προσφεύγουσα.
- 112 Επιπλέον, όπως ορθώς υποστηρίζει η ΕΚΤ, από τις διατάξεις του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/36, όπως μεταφέρθηκε στο λεττονικό δίκαιο πριν από την κοινοποίηση της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής, προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να εκτιμούν αν το πιστωτικό ίδρυμα έχει την ικανότητα να συμμορφώνεται και να συνεχίσει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.
- 113 Το σημείο 13.4 των κοινών κατευθυντήριων γραμμών αναφέρει επίσης ότι η εποπτική αρχή της τράπεζας-στόχου πρέπει να εκτιμήσει την ικανότητα της τράπεζας αυτής να συμμορφώνεται, κατά την ημερομηνία της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής, και να συνεχίσει να συμμορφώνεται «μετά την απόκτηση» με όλες τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.
- 114 Από το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/36 προκύπτει, όπως ορθώς υποστηρίζει η ΕΚΤ, ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να προβαίνουν σε εκτίμηση της ικανότητας του οικείου πιστωτικού ιδρύματος να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας με προβολή στο μέλλον.
- 115 Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ ορθώς έλαβε υπόψη, στο σημείο 2.3.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ για το έτος 2019, η οποία φέρεται να καθορίστηκε από την FKTK σε έγγραφο το οποίο η προσφεύγουσα αναφέρει ότι έλαβε την 1η Μαρτίου 2019, όταν εκτίμησε αν υπήρχε κίνδυνος ο νέος όμιλος να μην συμμορφώνεται με τις κανονιστικές απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων στις οποίες θα υπόκειτο.
- 116 Επιπροσθέτως, διευκρινίζεται ότι η ΕΚΤ, προκειμένου να εκτιμήσει την ικανότητα του νέου ομίλου να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, στο σημείο 2.3.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν στηρίχθηκε μόνο στη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ για το έτος 2019, αλλά στη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ που ίσχυε για την προσφεύγουσα το 2018. Επομένως, χωρίς να ληφθεί υπόψη η συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ για το έτος 2019, σύμφωνα με το βασικό σενάριο, ο δείκτης των συνολικών ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου όπως προβλέπεται για το τέλος του 2019 είναι μόλις 12,91%, δηλαδή σε επίπεδο χαμηλότερο της OCR με την οποία έπρεπε να συμμορφωθεί η προσφεύγουσα για το έτος 2018 (13,55%).

- 117 Τέλος, στο μέτρο που η προσφεύγουσα αναφέρει ότι οι απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων που καθορίστηκαν από την FKTK έχουν αμφισβητηθεί, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως ορθώς επισημαίνει η ΕΚΤ, ότι η διαδικασία ενώπιον των λεττονικών δικαστηρίων δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα και δεν εμπόδιζε την ΕΚΤ να στηριχθεί εν μέρει στη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ για το έτος 2019.
- 118 Τρίτον, ακόμη και αν υποθεθεί, όπως αναφέρει η ΕΚΤ, ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα, προς στήριξη του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, προβάλλει το επιχείρημα ότι η ΕΚΤ παρενέβη εσφαλμένως στη διαδικασία πριν η FKTK διαβιβάσει πρόταση αποφάσεως, πράγμα το οποίο δεν ισχύει, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.
- 119 Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις που ο νομοθέτης της Ένωσης επιλέγει διοικητική διαδικασία η οποία προβλέπει την έκδοση από τις εθνικές αρχές πράξεων προπαρασκευαστικών τελικής αποφάσεως θεσμικού οργάνου της Ένωσης η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα και είναι ικανή να προκαλέσει βλάβη, αποσκοπεί στην εγκαθίδρυση, μεταξύ του εν λόγω θεσμικού οργάνου και των εν λόγω εθνικών αρχών, ενός ιδιαίτερου μηχανισμού συνεργασίας που έχει ως βάση την αποκλειστική αρμοδιότητα λήψεως αποφάσεως του θεσμικού οργάνου της Ένωσης (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2018, Berlusconi και Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, σκέψη 48).
- 120 Δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1024/2013, σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού και με το άρθρο 87 του κανονισμού 468/2014, η ΕΚΤ είναι αποκλειστικώς αρμόδια να αποφασίσει αν θα επιτρέψει ή όχι την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής μετά το πέρας της διαδικασίας η οποία προβλέπεται ιδίως στο άρθρο 15 του κανονισμού 1024/2013, καθώς και στα άρθρα 85 και 86 του κανονισμού 468/2014 (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2018, Berlusconi και Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:1023, σκέψη 54).
- 121 Στο πλαίσιο σχέσεων που διέπονται από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 1024/2013, ο ρόλος των εθνικών αρχών συνίσταται, όπως προκύπτει από την ως άνω διάταξη, από το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 2, του ίδιου κανονισμού και από τα άρθρα 85 και 86 του κανονισμού 468/2014, στην καταγραφή των αιτήσεων αδείας και στην παροχή αρωγής στην ΕΚΤ, που είναι ο αποκλειστικός φορέας της εξουσίας λήψεως αποφάσεως, ιδίως διά της γνωστοποίησης στην ΕΚΤ όλων των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των καθηκόντων της, διά του ελέγχου των εν λόγω αιτήσεων και της εν συνεχεία διαβιβάσεως στην ΕΚΤ προτάσεως αποφάσεως η οποία δεν τη δεσμεύει και για την οποία άλλωστε το δίκαιο της Ένωσης δεν προβλέπει ότι κοινοποιείται στον αιτούντα (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2018 στην υπόθεση C-219/17, Berlusconi και Fininvest, EU:C:2018:1023, σκέψη 55).
- 122 Λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου μηχανισμού συνεργασίας τον οποίο ο νομοθέτης της Ένωσης σκόπευε να θεσπίσει μεταξύ της ΕΚΤ και της αρμόδιας εθνικής αρχής για την εξέταση των αιτήσεων χορήγησης αδείας πριν από κάθε απόκτηση ή αύξηση ειδικών συμμετοχών στα πιστωτικά ιδρύματα, η ΕΚΤ μπορεί να παρεμβαίνει στη διαδικασία πριν η αρμόδια αυτή αρχή διαβιβάσει την πρόταση απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 1024/2013 και μάλιστα από την έναρξη της διαδικασίας (πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Campos Sánchez-Bordona στην υπόθεση Berlusconi και Fininvest, C-219/17, EU:C:2018:502, σημεία 91, 95, 98 και 101).

123 Επιπλέον, το άρθρο 85, παράγραφος 1, του κανονισμού 468/2014 προβλέπει ότι η εθνική αρμόδια αρχή που λαμβάνει κοινοποίηση της πρόθεσης απόκτησης ειδικής συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα στο συγκεκριμένο συμμετέχον κράτος μέλος γνωστοποιεί στην ΕΚΤ την ως άνω κοινοποίηση «το αργότερο» πέντε εργάσιμες ημέρες από την απόδειξη παραλαβής σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.

124 Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

3. Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως που αφορά παραμόρφωση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών

125 Εν προκειμένω, ο έκτος λόγος ακυρώσεως που αφορά παραμόρφωση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, πρέπει να εξεταστεί αμέσως μετά τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που αφορούν παραβίαση των διαδικαστικών κανόνων, και πριν από τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αφορά παράβαση του άρθρου 23 της οδηγίας 2013/36.

126 Στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίχθηκε σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής συνεπάγεται σημαντική συνεισφορά του CR στο κεφάλαιο της προσφεύγουσας, αν και αυτό αποτελεί ουσιώδες γεγονός.

127 Η ΕΚΤ αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.

128 Με τον έκτο λόγο ακυρώσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα προβάλλει λόγο ακυρώσεως που αφορά το ότι η ΕΚΤ υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα σχετικά με τη συνεισφορά στο κεφάλαιο της προσφεύγουσας η οποία συνδέεται με την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής.

129 Ο λόγος αυτός δεν στηρίζεται στα πραγματικά περιστατικά.

130 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η ΕΚΤ έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής συνεπαγόταν «εισφορά κεφαλαίου» υπέρ της προσφεύγουσας. Διευκρίνισε ότι αυτή η «εισφορά κεφαλαίου» απέρρεε από σύμβαση ανταλλαγής μετοχών μεταξύ του CR και ορισμένων μετόχων της τράπεζας-στόχου. Θεώρησε ότι από αυτήν την «εισφορά κεφαλαίου» δεν προέκυπτε η βούληση του CR να παράσχει πρόσθετη στήριξη στο μέλλον και, κυρίως, ότι τούτο δεν έθετε υπό αμφισβήτηση την ανάγκη να αξιολογηθεί η χρηματοοικονομική ευρωστία όλων των υποψήφιων αγοραστών. Εκτίμησε ότι η εν λόγω «εισφορά κεφαλαίου» θα είχε θετικές συνέπειες στους δείκτες ιδίων κεφαλαίων της προσφεύγουσας με βάση τη σημερινή της κατάσταση. Θεώρησε, ωστόσο, ότι, παρά τις συνέπειες αυτές, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να θεωρηθεί εύρωστη από χρηματοοικονομική άποψη, λόγω των οικονομικών αδυναμιών της, δηλαδή της αρνητικής κερδοφορίας της, του υψηλού επιπέδου των μη εξυπηρετούμενων δανείων της και των υπερβάσεων των ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα. Επίσης, θεώρησε ότι, παρά τις θετικές αυτές συνέπειες, δεν τεκμηριώθηκε ότι ο νέος όμιλος θα είχε την ικανότητα να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας (απάντηση στις παρατηρήσεις, σελίδες 5 έως 7).

- 131 Το γεγονός ότι η μνεία της εν λόγω «εισφοράς κεφαλαίου» περιλαμβάνεται στην απάντηση στις παρατηρήσεις δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι η απάντηση αυτή επισυνάπτεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και πρέπει να γίνει δεκτό ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εν λόγω αποφάσεως.
- 132 Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η ΕΚΤ έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής συνεπαγόταν «εισφορά κεφαλαίου» υπέρ της προσφεύγουσας, βασιζόμενη σε λόγους οι οποίοι, κατά τα λοιπά, δεν περιλαμβάνουν ανακρίβειες.
- 133 Ο έκτος λόγος ακυρώσεως πρέπει επομένως να απορριφθεί ως αβάσιμος.

4. Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αφορά εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κριτηρίων εκτιμήσεως του άρθρου 23 της οδηγίας 2013/36

- 134 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ δεν συμμορφώθηκε με την απαίτηση σχετικά με την ύπαρξη βάσιμων λόγων του άρθρου 23 της οδηγίας 2013/36. Θεωρεί ότι η απόκτηση συμμετοχής πρέπει να αποτελεί αντικείμενο εναντίωσης μόνον εάν η απόκτηση αυτή έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες σε σύγκριση με την περίπτωση κατά την οποία η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεν πραγματοποιηθεί. Οι κοινές κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι «η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεν πρέπει να θέσει σε κίνδυνο τη συμμόρφωση της τράπεζας-στόχου με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας». Η ΕΚΤ, όμως, αντιτάχθηκε στην προτεινόμενη εν προκειμένω απόκτηση συμμετοχής για τον λόγο ότι οι βελτιώσεις που επέρχονται λόγω της απόκτησης αυτής ήταν ανεπαρκείς. Η άποψη της ΕΚΤ έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορεί να πραγματοποιηθεί η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, ακόμη και αν οι συνέπειές της είναι θετικές σε κανονιστικό επίπεδο.
- 135 Δεύτερον, όσον αφορά το κριτήριο της χρηματοοικονομικής ευρωστίας, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, σχετικά με την ικανότητα του υποψήφιου αγοραστή να διατηρήσει εύρωστη δομή από χρηματοοικονομική άποψη στο εγγύς μέλλον, η ΕΚΤ δεν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής θα έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Διευκρινίζει ότι, από την άποψη των απαιτήσεων στον τομέα ιδίων κεφαλαίων, η απόκτηση αυτή συνεπάγεται βελτίωση ακόμη και στον πλέον δυσμενές σενα리오. Η ΕΚΤ δεν συγκρίνει την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής με το σεναριο κατά το οποίο δεν χορηγείται άδεια στις δύο τράπεζες να σχηματίσουν νέο όμιλο.
- 136 Όσον αφορά τις σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσον οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές είναι πραγματικά πρόθυμοι να στηρίξουν την τράπεζα-στόχο σε περίπτωση ανάγκης, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η ΕΚΤ κακώς επικρίνει τους υποψήφιους έμμεσους αγοραστές για το ότι δεσμεύτηκαν να στηρίξουν τον νέο όμιλο σε περίπτωση κρίσης. Η ΕΚΤ, στην απάντηση στις παρατηρήσεις, επικρίνει αδικαιολόγητα το γεγονός ότι ο CR ανέμενε ότι θα έπαυε κάθε αυθαίρετη και μεροληπτική μεταχείριση εκ μέρους των λεπτονικών αρχών. Δεν τεκμηρίωσε ότι οι πράξεις που κατήγγειλε ο CR, και συγκεκριμένα ότι ο Α τον κάλεσε να καταβάλει δωροδοκίες και άσκησε πιέσεις για να επιτύχει την καταβολή τους προκειμένου να αποφύγει δυσμενή μεταχείριση, ήταν ανακριβείς. Επέκρινε αδικαιολόγητα το γεγονός ότι ορισμένες δηλώσεις σχετικά με τη πρόσθεση στήριξης της τράπεζας συνοδεύονταν από τη μνεία «εφόσον τούτο κρίνεται σκόπιμο».

- 137 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ των υποτιθέμενων αμφιβολιών ως προς την προθυμία του CR να στηρίξει την τράπεζα-στόχο και του γεγονότος ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής συνιστά, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, εισφορά κεφαλαίου τουλάχιστον δέκα εκατομμυρίων ευρώ. Περίπου το 40% της εν λόγω απόκτησης συμμετοχής θα χρηματοδοτούνταν από τον CR.
- 138 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση βασίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας. Η ΕΚΤ εσφαλμένα στηρίχθηκε στο ότι υφίσταται γενική υποχρέωση χρηματοδότησης, υπό την έννοια ότι ο αγοραστής πρέπει να έχει την ικανότητα και τη βούληση να καλύψει, με ίδια κεφάλαια, όλες τις χρηματοδοτικές ανάγκες που ενδέχεται να αντιμετωπίσει το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα στο μέλλον. Μια κατάλληλη ερμηνεία του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας είναι η πιο στενή ερμηνεία, αυτή της εύρωστης οικονομικής κατάστασης που δεν δύναται να οδηγήσει σε προβληματική συμπεριφορά.
- 139 Τρίτον, όσον αφορά το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση απορρέει από εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του δεύτερου αυτού κριτηρίου. Η ΕΚΤ δεν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής έχει αρνητικές συνέπειες για την τράπεζα-στόχο ή για την προσφεύγουσα. Αντιτάχθηκε σε μέτρο το οποίο έχει θετικές συνέπειες.
- 140 Τέταρτον και τελευταίο, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 23 της οδηγίας 2013/36, καθόσον τα κριτήρια εκτιμήσεως θεωρούνται ουσιαστικές προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται σωρευτικά. Η ΕΚΤ θα έπρεπε να αξιολογήσει κατά πόσον υπήρχε σημαντικός κίνδυνος να μην διασφαλίζεται η ορθή και συνετή διαχείριση του πιστωτικού ιδρύματος, στο πλαίσιο μιας συνολικής εκτίμησης που θα λάμβανε υπόψη όλα τα κριτήρια εκτίμησης στο σύνολό τους.
- 141 Η ΕΚΤ, υποστηριζόμενη από την Επιτροπή, αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 142 Κατά το άρθρο 23, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2013/36:
- «1. Κατά την εκτίμηση της κοινοποίησης του άρθρου 22 παράγραφος 1 και των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 3, οι αρμόδιες αρχές, προκειμένου να εξασφαλίσουν την ορθή και συνετή διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής, και λαμβάνοντας υπόψη την ενδεχόμενη επιρροή του υποψήφιου αγοραστή στο πιστωτικό ίδρυμα, εκτιμούν την καταλληλότητα του υποψήφιου αγοραστή και την ορθότητα της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής από χρηματοοικονομική άποψη, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια::
- α) τη φήμη του υποψήφιου αγοραστή,
- β) τη φήμη, τη γνώση, τις δεξιότητες και την πείρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 91 παράγραφος 1, οιοδήποτε μέλος του διοικητικού οργάνου και οιοδήποτε ανώτερου διοικητικού στελέχους θα διευθύνει τις δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος κατόπιν της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής,
- γ) τη χρηματοοικονομική ευρωστία του υποψήφιου αγοραστή, ιδίως ως προς το είδος των δραστηριοτήτων που ασκούνται ή προβλέπεται ότι θα ασκούνται από το πιστωτικό ίδρυμα για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής,

δ) την ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος να συμμορφώνεται και να συνεχίσει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας βάσει της παρούσας οδηγίας και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2013, L 176, σ. 1),] και, κατά περίπτωση, βάσει του ενωσιακού δικαίου, κυρίως των οδηγιών 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων και για την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 73/239/ΕΟΚ, 79/267/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 92/96/ΕΟΚ 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 98/78/ΕΚ και 2000/12/ΕΚ (ΕΕ 2003, L 35, σ. 1) και 2009/110/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 267, σ. 7)], όπως το κατά πόσον ο όμιλος του οποίου θα καταστεί μέλος διαθέτει δομή που καθιστά δυνατή την άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας, την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών και τον προσδιορισμό της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ τους,

ε) κατά πόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι, σε σχέση με την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, διαπράττεται, επιχειρείται να διαπραχθεί, έχει διαπραχθεί ή επιχειρήθηκε να διαπραχθεί, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας [ΕΕ 2005, L 309, σ. 15], ή ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής είναι δυνατόν να αυξήσει αυτόν τον κίνδυνο.

2. Οι αρμόδιες αρχές δύνανται να αντιταχθούν στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής μόνον εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι γι' αυτό, με βάση τα κριτήρια της παραγράφου 1 ή εάν οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από τον υποψήφιο αγοραστή δεν είναι πλήρεις.»

143 Οι διατάξεις του άρθρου 23, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2013/36 έχουν μεταφερθεί στο λεττονικό δίκαιο με το άρθρο 29 του λεττονικού νόμου για τα πιστωτικά ιδρύματα και με τον κανονισμό 192.

144 Όπως συνομολογείται από τους διαδίκους, η ΕΚΤ διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης όταν εκδίδει, όπως στην προκειμένη περίπτωση, πράξη σχετική με την προληπτική εποπτεία πιστωτικού ιδρύματος (πρβλ. απόφαση της 8ης Μαΐου 2019, Landeskreditbank Baden-Württemberg κατά ΕΚΤ, C-450/17 P, EU:C:2019:372, σκέψη 86).

145 Συναφώς, ο δικαστής της Ένωσης ασκεί επομένως έλεγχο του πρόδηλου σφάλματος εκτίμησης (πρβλ. και κατ' αναλογίαν, απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2018, Weiss κ.λπ., C-493/17, EU:C:2018:1000, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

α) Επί του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας του υποψήφιου αγοραστή

- 146 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, πρώτον, ότι για να αντιταχθεί η ΕΚΤ στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής βάσει του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας, θα έπρεπε να στηριχτεί στο ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες σε σύγκριση με την περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω απόκτηση συμμετοχής δεν πραγματοποιηθεί.
- 147 Ωστόσο, ούτε από το άρθρο 23, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2013/36, όπως μεταφέρθηκε στο λεττονικό δίκαιο, ούτε και από τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές προκύπτει ότι η ΕΚΤ υποχρεούται να αποδείξει την ύπαρξη τέτοιων επιπτώσεων προκειμένου να αντιταχθεί σε προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής με βάση το κριτήριο της χρηματοοικονομικής ευρωστίας. Α fortiori, από τις διατάξεις αυτές δεν προκύπτει ότι η ΕΚΤ υποχρεούται να προβεί σε ανάλυση σχετικά με το τι θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω απόκτηση συμμετοχής δεν πραγματοποιηθεί.
- 148 Αντιθέτως, το άρθρο 51 του κανονισμού 192 ορίζει την χρηματοοικονομική ευρωστία του υποψήφιου αγοραστή ως την ικανότητα του εν λόγω αγοραστή να χρηματοδοτήσει την προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής και να διατηρήσει, στο εγγύς μέλλον, υγιή χρηματοοικονομική δομή για τον ίδιο και την τράπεζα-στόχο, και δεν να κάνει αναφορά σε λόγο εναντίωσης που αντλείται από τις σημαντικές αρνητικές συνέπειες της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής ούτε απαιτεί την εξέταση της περίπτωσης κατά την οποία η εν λόγω απόκτηση συμμετοχής δεν πραγματοποιηθεί.
- 149 Μολονότι η προσφεύγουσα επικαλείται το σημείο 13.1 των κοινών κατευθυντήριων γραμμών, εντούτοις διαπιστώνεται ότι το σημείο αυτό αφορά το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας της τράπεζας-στόχου και όχι το κριτήριο της χρηματοοικονομικής ευρωστίας του υποψήφιου αγοραστή.
- 150 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίξει ότι η ΕΚΤ παρέβη το άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36, επειδή αντιτάχθηκε στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής με βάση το κριτήριο της χρηματοοικονομικής ευρωστίας του υποψήφιου αγοραστή χωρίς να αποδείξει ότι η εν λόγω απόκτηση συμμετοχής έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες.
- 151 Δεύτερον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ΕΚΤ εσφαλμένως στηρίχθηκε στην ύπαρξη γενικής υποχρέωσης χρηματοδότησης, καθόσον έκρινε ότι, προκειμένου να εγκριθεί η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής υπό το πρίσμα του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας, ο υποψήφιος αγοραστής έπρεπε να έχει την ικανότητα και τη βούληση να καλύψει, με ίδια κεφάλαια και απεριόριστα, όλες τις χρηματοδοτικές ανάγκες που ενδέχεται να αντιμετωπίσει το εν λόγω πιστωτικό ίδρυμα στο μέλλον.
- 152 Το επιχείρημα αυτό βασίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 153 Συγκεκριμένα, η ΕΚΤ, στα σημεία 2.2.1 και 2.2.2 της εν λόγω αποφάσεως, έκρινε ότι, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής τους κατάστασης, οι υποψήφιοι αγοραστής δεν ήταν σε θέση να παράσχουν οικονομική στήριξη στην τράπεζα-στόχο σε περίπτωση που μια τέτοια στήριξη ήταν πιθανώς αναγκαία με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο που υποβλήθηκε στην ΕΚΤ.

- 154 Η ΕΚΤ, κατ' αυτόν τον τρόπο, δεν επέβαλε στους υποψήφιους αγοραστές υποχρέωση για απεριόριστη χρηματοδότηση, αλλά αξιολόγησε απλώς κατά πόσον οι υποψήφιοι αγοραστές είχαν επαρκή χρηματοοικονομική ευρωστία για να αντιμετωπίσουν τις κεφαλαιακές ανάγκες του νέου ομίλου, όπως αυτές θα μπορούσαν να εκτιμηθούν με βάση τις πληροφορίες που οι ίδιοι είχαν παράσχει.
- 155 Συνεπώς, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η ΕΚΤ εσφαλμένως στηρίχθηκε στην ύπαρξη γενικής υποχρέωσης χρηματοδότησης εκ μέρους των υποψήφιων αγοραστών πρέπει να απορριφθεί.
- 156 Τρίτον, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τις οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετώπιζε, όπως εκτιμήθηκαν από την ΕΚΤ στο σημείο 2.2.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Ειδικότερα, δεν αμφισβητεί ότι, κατά πρώτον, είχε υποστεί σημαντικές καθαρές ζημίες κατά τα δύο προηγούμενα έτη, κατά δεύτερον, αντιμετώπιζε υψηλό πιστωτικό κίνδυνο, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων 47 % στα μέσα του 2018, κατά τρίτον, οι δείκτες της ιδίων κεφαλαίων ήταν τέτοιοι που παραβίαζαν την OCR το 2018, κατά τέταρτον, παραβίαζε τα όρια για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα σε σχέση με αρκετούς αντισυμβαλλομένους σε επίπεδο ομίλου και, κατά πέμπτον, παραβίαζε τα όρια σχετικά με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη όσον αφορά τον CR.
- 157 Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί επίσης την οικονομική κατάσταση των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών, όπως η κατάσταση αυτή εκτιμήθηκε από την ΕΚΤ στο σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Ειδικότερα, δεν αμφισβητεί ότι οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές, ιδίως ο CR, είχαν δηλώσει χαμηλό ύψος οικονομικών πόρων, όπως αυτό εκτιμήθηκε από την ΕΚΤ. Αν και η προσφεύγουσα σημειώνει ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής θα οδηγήσει σε βελτίωση της θέσης της όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια, εντούτοις δεν αμφισβητεί ότι το επίπεδο ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου δεν θα ήταν κατάλληλο λαμβανομένου υπόψη του αναμενόμενου προφίλ κινδύνου του εν λόγω ομίλου και ότι είναι πιθανόν να απαιτηθούν εισφορές κεφαλαίου στο μέλλον.
- 158 Ως εκ τούτου, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών δυσχερειών που αντιμετώπιζε η προσφεύγουσα, των περιορισμένων πόρων των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών και των ενδεχομένων αναγκών του νέου ομίλου για εισφορές κεφαλαίου, η ΕΚΤ δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι ούτε η προσφεύγουσα ούτε οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές ήταν σε θέση να παράσχουν την αναγκαία χρηματοοικονομική στήριξη στην τράπεζα-στόχο και στον νέο όμιλο.
- 159 Τέταρτον και τελευταίο, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την εκτίμηση της ΕΚΤ που παρατίθεται στο σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη βούληση των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών να στηρίξουν την τράπεζα-στόχο σε περίπτωση ανάγκης.
- 160 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, όπως σημειώνει η Επιτροπή, οι λόγοι που παρατίθενται στα σημεία 2.2.1 και 2.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σχετικά με τη χρηματοοικονομική ευρωστία της προσφεύγουσας και των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών, είναι αφ' εαυτών ικανοί να δικαιολογήσουν το συμπέρασμα της ΕΚΤ, που μνημονεύεται στο σημείο 2.2.4 της αποφάσεως αυτής, ότι οι υποψήφιοι αγοραστές δεν είχαν την ικανότητα να διατηρήσουν μια επαρκώς σταθερή χρηματοοικονομική δομή όσον αφορά την τράπεζα-στόχο και τον νέο όμιλο.

- 161 Επομένως, το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά της επάλληλης αιτιολογίας που παρατίθεται στο σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης απόφασης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 162 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη βούληση των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών να στηρίζουν την τράπεζα στόχο σε περίπτωση ανάγκης, η ΕΚΤ στηρίχθηκε στο ότι δεν υπήρχε σταθερή και αμετάκλητη δέσμευση να παράσχουν μια τέτοια στήριξη. Συναφώς, από την απάντηση στις παρατηρήσεις προκύπτει ότι η ΕΚΤ στηρίχθηκε σε δήλωση του CR της 17ης Οκτωβρίου 2018 και σε έγγραφο του CR της 12ης Φεβρουαρίου 2019. Επίσης, έλαβε υπόψη την ουσιαστική έλλειψη οικονομικής στήριξης της προσφεύγουσας κατά το πρόσφατο παρελθόν.
- 163 Όμως, κατά πρώτον, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι η ΕΚΤ προσήψε στους υποψήφιους αγοραστές ότι δεν δεσμεύθηκαν να υποστηρίξουν τον νέο όμιλο παρά μόνο σε περίπτωση κρίσης.
- 164 Κατά δεύτερον, στη δήλωση της 17ης Οκτωβρίου 2018, ο CR ανέφερε ότι η δική του βούληση καθώς και η βούληση της οικογένειάς του να συνεχίσουν να υποστηρίζουν την προσφεύγουσα και τον όμιλό της στο μέλλον «εξαρτώνται πλήρως» από τη βούληση της Δημοκρατίας της Λεττονίας να συνάψει συμφωνία διακανονισμού με τον ίδιο προκειμένου να αρθούν όλες οι αυθαιρεσίες και διακρίσεις που ο ίδιος και η οικογένειά του ισχυρίστηκαν ότι αντιμετώπισαν και τις οποίες καταλόγιζε στην FKTK και σε άλλα θεσμικά όργανα.
- 165 Αντίθετα με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η ΕΚΤ, στηριζόμενη στη δήλωση που μνημονεύεται στη σκέψη 164 ανωτέρω, δεν προσήψε στον CR ότι ζήτησε την άρση της προβαλλόμενης ως αυθαίρετης και μεροληπτικής κανονιστικής μεταχείρισης. Διαπίστωσε μόνον ότι, σύμφωνα με την εν λόγω δήλωση, η στήριξη του CR και της οικογένειάς του στην προσφεύγουσα και τον όμιλο στον οποίο ανήκε τελούσε υπό όρους. Εν προκειμένω, η ΕΚΤ ορθώς υποστηρίζει ότι η σύναψη συμφωνίας διακανονισμού όπως επεδίωκε ο CR παρουσίαζε μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας.
- 166 Επίσης, η ΕΚΤ διαπίστωσε ότι, σύμφωνα με έγγραφο του CR της 12ης Φεβρουαρίου 2019, ο ίδιος και η οικογένειά του ήταν πρόθυμοι να παράσχουν οικονομική στήριξη στην τράπεζα-στόχο «εφόσον τούτο [ήταν] ενδεδειγμένο». Η ΕΚΤ μπορούσε ευλόγως να θεωρήσει τη χρήση της έκφρασης αυτής, σε συνδυασμό με τη δήλωση που μνημονεύεται στη σκέψη 164 ανωτέρω, ως επιφύλαξη διατυπωθείσα από τον CR και την οικογένειά του όσον αφορά τη βούλησή τους να στηρίζουν την τράπεζα-στόχο σε περίπτωση κρίσης.
- 167 Κατά τρίτον, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο CR είχε την πρόθεση να χρηματοδοτήσει σημαντικό μέρος της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής μέσω συμβάσεως ανταλλαγής μετοχών μεταξύ αυτού και ορισμένων μετόχων της τράπεζας-στόχου, πράγμα που ισοδυναμεί με εισφορά κεφαλαίου.
- 168 Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι ο CR ήταν κατ' ανάγκην διατεθειμένος να στηρίξει στο μέλλον την τράπεζα-στόχο και τον νέο όμιλο.
- 169 Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την εκτίμηση που παρατίθεται στο σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης απόφασης, η οποία, ωστόσο, έχει ιδιαίτερη σημασία στον συλλογισμό που ακολούθησε η ΕΚΤ, σύμφωνα με την οποία οι υποψήφιοι έμμεσοι αγοραστές επέδειξαν ουσιαστικά έλλειψη οικονομικής στήριξης προς την προσφεύγουσα στο πρόσφατο παρελθόν. Συναφώς, από την απάντηση στις παρατηρήσεις προκύπτει ότι οι μέτοχοι της προσφεύγουσας, ιδίως ο CR, δεν εισέφεραν κεφάλαιο για να αντιμετωπιστεί η υπέρβαση του

ορίου περί μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, το οποίο εξακολουθεί να υφίσταται από τον Μάρτιο του 2016. Επιπλέον, όπως επισημαίνει η ΕΚΤ στο υπόμνημα αντικρούσεως, η άρση της υπέρβασης εκ μέρους της προσφεύγουσας του ορίου για τις συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη, η οποία προκλήθηκε από τη χορήγηση αναβολής πληρωμής υπέρ του CR για την εξαγορά πρώην ρωσικής θυγατρικής της προσφεύγουσας, εξηρτάτο κυρίως από τη βούληση του CR να επισπεύσει την ημερομηνία της εν λόγω αναβολής πληρωμής.

- 170 Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη βούληση των υποψηφίων έμμεσων αγοραστών να στηρίζουν την τράπεζα-στόχο σε περίπτωση ανάγκης.
- 171 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει βασίμως ότι η ΕΚΤ παρέβη το άρθρο 23 της οδηγίας 2013/36 κρίνοντας ότι δεν πληρούται το κριτήριο της χρηματοοικονομικής σταθερότητας των υποψηφίων αγοραστών.

β) Επί του κριτηρίου της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας

- 172 Από το άρθρο 56 του κανονισμού 192 προκύπτει ότι η FKTK αξιολογεί αν η οικεία τράπεζα πληροί το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την ικανότητά της να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις αυτές όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια, τη ρευστότητα, τα όρια για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τον εσωτερικό έλεγχο, τη διαχείριση κινδύνων και τη συμμόρφωση, τόσο κατά την ημερομηνία της εξέτασης της κοινοποίησης όσο και μετά από την απόκτηση ειδικής συμμετοχής.
- 173 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ΕΚΤ δεν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής έχει αρνητικές συνέπειες για την ίδια την προσφεύγουσα ή για την τράπεζα-στόχο. Επικαλείται το σημείο 13.1 των κοινών κατευθυντήριων γραμμών, κατά το οποίο η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τη συμμόρφωση της τράπεζας-στόχου με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας. Προσθέτει ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής έχει θετικές συνέπειες.
- 174 Ωστόσο, το αν πληρούται το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας δεν πρέπει να αξιολογείται σε σχέση με τον υποψήφιο αγοραστή, αλλά σε σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής, όπως προκύπτει από το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2013/36, όπως αυτό μεταφέρθηκε στο λεττονικό δίκαιο με το άρθρο 29, παράγραφος 5, σημείο 4, του λεττονικού νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων. Η προσφεύγουσα εξάλλου δεν το αμφισβητεί.
- 175 Εν συνεχεία, ακόμη και αν από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής έχει θετικές συνέπειες ως προς τα ίδια κεφάλαια της προσφεύγουσας, ωστόσο εξ αυτού δεν μπορεί να συναχθεί ότι η τράπεζα-στόχος θα συμμορφωνόταν με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.
- 176 Επιπλέον, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το αν πληρούται το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας δεν πρέπει να αξιολογείται μόνον σε σχέση με την τράπεζα-στόχο, αλλά και σε σχέση με τον νέο όμιλο. Η προσφεύγουσα ούτε αυτό αμφισβητεί.
- 177 Το σημείο 13.7 των κοινών κατευθυντήριων γραμμών προβλέπει, επίσης, ότι ο όμιλος στον οποίο θα συμμετάσχει η τράπεζα-στόχος πρέπει να διαθέτει επαρκή κεφαλαιοποίηση.

- 178 Αντιθέτως, όμως, προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, ακόμη και αν η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεν έχει άμεσες αρνητικές συνέπειες στη συμμόρφωση της τράπεζας-στόχου με τις απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων και ρευστότητας της τράπεζας-στόχου και μόνον, εντούτοις η εν λόγω απόκτηση συμμετοχής έχει αρνητικές συνέπειες στην ικανότητα της τράπεζας-στόχου να αντιμετωπίσει τις αδυναμίες της όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.
- 179 Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι το επιχειρηματικό σχέδιο δεν αντιμετώπιζε τις αδυναμίες της προσφεύγουσας στον τομέα της διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου, υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ικανότητά της να εφαρμόσει ένα υγιές σύστημα διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου στην τράπεζα-στόχο.
- 180 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως. Σύμφωνα με τις αιτιολογικές αυτές σκέψεις, πρώτον, είναι πιθανόν ο νέος όμιλος να μην συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις περί ιδίων κεφαλαίων, ανεξαρτήτως του προτεινομένου με το επιχειρηματικό σχέδιο σεναρίου, διευκρινιζομένου ότι τα δυσμενή σενάρια είναι πιο ρεαλιστικά από το βασικό σενάριο, πράγμα το οποίο επίσης δεν αμφισβητείται. Δεύτερον, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών καθαρών ζημιών της τράπεζας-στόχου το 2017 και το 2018 και των ελλείψεων που διαπιστώθηκαν στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου και πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες της τράπεζας αυτής, ο νέος όμιλος έχει προφίλ υψηλού κινδύνου. Τρίτον, ο νέος όμιλος είναι εκτεθειμένος σε υψηλό πιστωτικό κίνδυνο και δεν θα συμμορφώνεται με τα όρια για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα. Τέταρτον, δεδομένου ότι το επιχειρηματικό σχέδιο δεν αντιμετώπιζε τις αδυναμίες της προσφεύγουσας και της τράπεζας-στόχου στον τομέα διακυβέρνησης, υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ικανότητα του νέου ομίλου να διασφαλίσει ένα υγιές σύστημα διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου. Τέλος, πέμπτον, η στρατηγική των υποψήφιων αγοραστών δεν ήταν σαφής, ιδίως όσον αφορά την οργάνωση του νέου ομίλου κατά την περίοδο από την ολοκλήρωση της απόκτησης συμμετοχής έως τη συγχώνευση, περίοδος η οποία μπορεί να διαρκέσει έως δεκαοκτώ μήνες, καθόσον το επιχειρηματικό σχέδιο παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά την εσωτερική συνοχή, την κατανόηση και την περιγραφή των προτεινομένων ενεργειών, αυξάνοντας τις αμφιβολίες ως προς τη συνολική αξιοπιστία της απόκτησης συμμετοχής.
- 181 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής έχει θετικές συνέπειες όσον αφορά την τράπεζα-στόχο, ούτε, εν πάση περιπτώσει, όσον αφορά τον νέο όμιλο. Η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται καν ότι ο νέος όμιλος θα έχει επαρκή κεφαλαιοποίηση, όπως τούτο μνημονεύεται στο σημείο 13.7 των κοινών κατευθυντήριων γραμμών.
- 182 Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ικανότητα του νέου ομίλου να συμμορφώνεται με τις ισχύουσες απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, η ΕΚΤ δεν διέπραξε πρόδηλο σφάλμα εκτίμησης όταν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν πληρούται το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, και, συνεπώς, δεν παρέβη το άρθρο 23 της οδηγίας 2013/36, όπως μεταφέρθηκε στο λεττονικό δίκαιο.
- γ) Επί του ότι δεν ελήφθησαν υπόψη τα λοιπά κριτήρια εκτίμησης και επί του ότι υπήρχαν βάσιμοι λόγοι για εναντίωση στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής*
- 183 Πρώτον, από το άρθρο 23, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/36 προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχές δύνανται να αντιταχθούν στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής μόνον εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι γι' αυτό, με βάση τα κριτήρια της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

- 184 Η διάταξη αυτή δεν απαιτεί από την αρμόδια αρχή, όταν αντιτίθεται στην απόκτηση συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα, να εξετάσει στην απόφασή της όλα τα κριτήρια του άρθρου 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36.
- 185 Αντιθέτως, η αρμόδια αρχή μπορεί να αντιταχθεί στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι γι' αυτό, με βάση ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36.
- 186 Η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη με τον σκοπό του άρθρου 23 της οδηγίας 2013/36, ο οποίος συνίσταται στο να εξασφαλιστεί ορθή και συνετή διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής.
- 187 Συγκεκριμένα, όπως υπογραμμίζει η ΕΚΤ, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου των κριτηρίων του άρθρου 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36, η εκτίμηση ότι θίγεται ο σκοπός της ορθής και συνετής διοίκησης του πιστωτικού ιδρύματος για το οποίο προτείνεται η απόκτηση συμμετοχής μπορεί να γίνει με βάση ένα μόνον από τα κριτήρια αυτά.
- 188 Η ερμηνεία αυτή υποστηρίζεται περαιτέρω από τα σημεία 11.3, 12.3, 14.2, 14.4 και 14.7 των κοινών κατευθυντήριων γραμμών, σύμφωνα με τα οποία η αρμόδια αρχή πρέπει να αντιταχθεί στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής βάσει ορισμένων στοιχείων που αφορούν ένα μόνον από τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36.
- 189 Επομένως, εν προκειμένω, στον βαθμό που η ΕΚΤ αντιτάχθηκε στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής με βάση τα κριτήρια της χρηματοπιστωτικής ευρωστίας και της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, χωρίς να εξετάσει τα λοιπά κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36, δεν παρέβη τις παραγράφους 1 και 2 του εν λόγω άρθρου 23.
- 190 Δεύτερον, ακόμη και αν υποθέσουμε ότι η προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής θα είχε ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της θέσης της προσφεύγουσας στο θέμα των ιδίων κεφαλαίων και δεν θα είχε άμεσες αρνητικές συνέπειες όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας που εφαρμόζονται στην τράπεζα-στόχο και μόνο σε θέματα φερεγγυότητας και ρευστότητας, γεγονός παραμένει ότι, αφενός, οι υποψήφιοι αγοραστές δεν είχαν τη δυνατότητα να διατηρήσουν, στο προβλέψιμο μέλλον, ορθή χρηματοοικονομική δομή όσον αφορά την τράπεζα-στόχο και τον νέο όμιλο και, αφετέρου, υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ικανότητα της τράπεζας-στόχου και του νέου ομίλου να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.
- 191 Συνεπώς, τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά το κριτήριο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας συνιστούν βάσιμους λόγους για εναντίωση στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής.
- 192 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

5. Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως που αφορά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας

- 193 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Η εν λόγω απόφαση δεν περιλαμβάνει εξέταση της αναλογικότητας. Μια λιγότερο παρεμβατική προσέγγιση η οποία θα καθιστούσε δυνατή την επίτευξη του στόχου της

διασφάλισης της πλήρους συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας θα ήταν η έγκριση της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής και στη συνέχεια η λήψη κατάλληλων εποπτικών μέτρων. Μια τέτοια προσέγγιση θα ελαχιστοποιούσε την εικαζόμενη μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.

- 194 Η ΕΚΤ αντικρούει την επιχειρηματολογία αυτή.
- 195 Η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει να είναι οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης πρόσφορες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με την οικεία ρύθμιση θεμιτών σκοπών και να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών, εξυπακουμένου ότι, εφόσον υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσότερων κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα δυσμενή αποτελέσματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους σκοπούς (αποφάσεις της 22ας Ιανουαρίου 2013, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, σκέψη 50, και της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, *Σλοβακία και Ουγγαρία κατά Συμβουλίου*, C-643/15 και C-647/15, EU:C:2017:631, σκέψη 206).
- 196 Κατά την εκτίμηση της αναλογικότητας ενός μέτρου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο εκτιμήσεως που ενδεχομένως αναγνωρίζεται στα θεσμικά όργανα της Ένωσης κατά τη θέσπιση του (βλ. απόφαση της 8ης Μαΐου 2019, *Landeskreditbank Baden-Württemberg κατά ΕΚΤ*, C-450/17 P, EU:C:2019:372, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 197 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι θα ήταν προτιμότερο να μην αντιταχθεί η ΕΚΤ στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής και να λάβει κατάλληλα εποπτικά μέτρα μετά από την απόκτηση αυτή.
- 198 Ωστόσο, ο προσφεύγουσα δεν παρέχει καμία διευκρίνιση σχετικά με τη φύση των εποπτικών μέτρων που θα ήταν ικανά να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις που επισήμανε η ΕΚΤ όσον αφορά τη χρηματοοικονομική ευρωστία των υποψήφιων αγοραστών και την ικανότητα της τράπεζας-στόχου να συμμορφωθεί και να συνεχίσει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή και συνετή διοίκηση της τράπεζας-στόχου. Επιπροσθέτως, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι από τα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν συμμορφωνόταν ήδη με τις ισχύουσες απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.
- 199 Επομένως, από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι υπήρχαν κατάλληλα μέτρα λιγότερο περιοριστικά από την προσβαλλόμενη απόφαση ικανά να διασφαλίσουν τον στόχο του άρθρου 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36, ήτοι την εξασφάλιση της ορθής και συνετής διοίκησης της τράπεζας-στόχου.
- 200 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 191 ανωτέρω, υπήρχαν βάσιμοι λόγοι εναντίωσης στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής και λαμβανομένης υπόψη της ευρείας διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει η ΕΚΤ, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει βάσιμως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας.
- 201 Επομένως, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

6. Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αφορά το ότι δεν ελήφθη υπόψη ο προαιρετικός χαρακτήρας αποφάσεως εκδοθείσας βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 1024/2013

- 202 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν λαμβάνει υπόψη τον προαιρετικό χαρακτήρα της αποφάσεως περί εναντίωσης σε απόκτηση συμμετοχής. Η ΕΚΤ θεώρησε ότι υποχρεούτο να αντιταχθεί στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής δεδομένου ότι δεν επληρούντο «ορισμένα» κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36, καθόσον ερμήνευσε τα κριτήρια αυτά ως απαιτήσεις και όχι ως μέρος μιας συνολικής εκτίμησης. Η προσφεύγουσα στερήθηκε την αμερόληπτη άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της αρμόδιας αρχής, την οποία δικαιούται βάσει του άρθρου 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 203 Η ΕΚΤ, υποστηριζόμενη από την Επιτροπή, αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 204 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 185 ανωτέρω, η αρμόδια αρχή μπορεί να αντιταχθεί στην προτεινόμενη απόκτηση συμμετοχής, εφόσον υπάρχουν βάσιμοι λόγοι γι' αυτό, με βάση ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/36.
- 205 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 144 ανωτέρω, η ΕΚΤ διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης όταν εκδίδει, όπως στην προκειμένη περίπτωση, πράξη σχετική με την προληπτική εποπτεία πιστωτικού ιδρύματος.
- 206 Ωστόσο, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι η ΕΚΤ θεώρησε ότι δεν είχε ευρεία εξουσία εκτιμήσεως.
- 207 Ειδικότερα, μολοντί η ΕΚΤ έκρινε, στα σημεία 2.4 και 2.5 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν πληρούνται ούτε το κριτήριο της χρηματοοικονομικής σταθερότητας ούτε το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας, εντούτοις τούτο δεν σημαίνει ότι θεώρησε ότι στερείται ευρείας εξουσίας προκειμένου να εκτιμήσει τη συμμόρφωση με καθένα από τα κριτήρια αυτά.
- 208 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η προσφεύγουσα στερήθηκε την αμερόληπτη άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της αρμόδιας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Χάρτη, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεων του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης.
- 209 Συναφώς, η προσφεύγουσα, στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, δεν προβάλλει κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται αμεροληψίας.
- 210 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει βασίμως ότι η ΕΚΤ δεν έλαβε υπόψη την ευρεία εξουσία εκτιμήσεως που διέθετε για να εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση ή ότι, με τον τρόπο αυτό, δεν έλαβε υπόψη το δικαίωμα χρηστής διοικήσεως που κατοχυρώνεται από το άρθρο 41 του Χάρτη.
- 211 Ο πέμπτος λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

7. Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως που αφορά παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου

- 212 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ δεν θέτει σαφές κριτήριο ως προς το είδος της ενοποίησης που επιτρέπει στον τραπεζικό τομέα. Δεν καθορίζει τους ακριβείς όρους που πρέπει να πληρούνται με βάση την ερμηνεία της όσον αφορά τα κριτήρια της χρηματοοικονομικής ευρωστίας και της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας. Οι όροι αυτοί δεν μπορούν να συνεπάγονται την πιθανότητα εισφοράς από τον υποψήφιο αγοραστή απεριόριστων ποσών από τα κεφάλαια του για την κάλυψη των πιθανών χρηματοδοτικών αναγκών της τράπεζας-στόχου ή ότι τα συνεχή κενά του κανονιστικού πλαισίου εμποδίζουν την απόκτηση συμμετοχής, ακόμη και αν η απόκτηση αυτή έχει σημαντικές θετικές συνέπειες. Η ΕΚΤ όφειλε να ενημερώσει την προσφεύγουσα για τις προσδοκίες της, για παράδειγμα όσον αφορά το ύψος των αναγκαίων κεφαλαίων για την τήρηση του όρου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας.
- 213 Η ΕΚΤ αντικρούει την επιχειρηματολογία αυτή.
- 214 Η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει, μεταξύ άλλων, οι κανόνες δικαίου να είναι σαφείς και ακριβείς, τα δε αποτελέσματά τους να μπορούν να προβλεφθούν, ιδίως όταν οι εν λόγω κανόνες ενδέχεται να έχουν δυσμενείς συνέπειες για τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις [βλ. απόφαση της 30ής Απριλίου 2019, Ιταλία κατά Συμβουλίου (Αλιευτική ποσόστωση για τον ξιφία της Μεσογείου), C-611/17, EU:C:2019:332, σκέψη 111 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 215 Το δικαίωμα επίκλησης της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, το οποίο αποτελεί απόρροια της αρχής της ασφάλειας δικαίου, αναγνωρίζεται σε κάθε ιδιώτη ευρισκόμενο σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η διοίκηση της Ένωσης του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες. Αποτελούν διαβεβαιώσεις ικανές να δημιουργήσουν τέτοιες προσδοκίες οι ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες πληροφορίες που προέρχονται από έγκριτες και αξιόπιστες πηγές, όποια και αν είναι η μορφή υπό την οποία γνωστοποιούνται. Αντιθέτως, κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής αυτής εάν η διοίκηση δεν του έχει δώσει συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις [απόφαση της 30ής Απριλίου 2019, Ιταλία κατά Συμβουλίου (Αλιευτική ποσόστωση για τον ξιφία της Μεσογείου), C-611/17, EU:C:2019:332, σκέψη 112].
- 216 Εν προκειμένω, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται στα κριτήρια της χρηματοοικονομικής ευρωστίας και της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας που προβλέπονται στην οδηγία 2013/36, όπως η εν λόγω οδηγία μεταφέρθηκε στο λεττονικό δίκαιο, και διευκρινίστηκαν από τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές.
- 217 Τα κριτήρια αυτά πρέπει να θεωρηθούν σαφή, ακριβή και προβλέψιμα κατά την έννοια της μνημονευόμενης στη σκέψη 214 ανωτέρω νομολογίας.
- 218 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, όπως ήδη επισημάνθηκε στη σκέψη 154 ανωτέρω, η ΕΚΤ, στο πλαίσιο της εξέτασης του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας, δεν επέβαλε στους υποψήφιους αγοραστές υποχρέωση εισφοράς «απεριόριστων» ποσών από τα κεφάλαια τους προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι πιθανές χρηματοδοτικές ανάγκες της τράπεζας-στόχου. Επίσης, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 130 ανωτέρω, η ΕΚΤ εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους, παρά τις θετικές συνέπειες της προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής στους δείκτες ιδίων κεφαλαίων της προσφεύγουσας, το κριτήριο της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας δεν επληρούτο. Επιπλέον, η ΕΚΤ δεν υποχρεούται, πριν

εκδώσει απόφαση σχετικά με την απόκτηση ειδικής συμμετοχής, να αναφέρει στον υποψήφιο αγοραστή το ποσό των απαιτούμενων κεφαλαίων προκειμένου να εγκρίνει την εν λόγω απόκτηση βάσει του κριτηρίου της χρηματοοικονομικής ευρωστίας.

- 219 Όσον αφορά την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, όπως υποστηρίζει η ΕΚΤ, αρκεί να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ότι η ΕΚΤ της παρείχε διαβεβαιώσεις ικανές να της δημιουργήσουν βásiμες προσδοκίες.
- 220 Επομένως, σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 215 ανωτέρω, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει βásiμως ότι η ΕΚΤ παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 221 Ο έβδομος λόγος πρέπει συνεπώς να απορριφθεί ως αβάσιμος.

8. Επί του ογδόου λόγου ακυρώσεως που αφορά την έλλειψη αναγνώρισης της ευθύνης της ΕΚΤ και της FKTK

- 222 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι εσφαλμένη, διότι η ΕΚΤ δεν έλαβε υπόψη τη δική της ευθύνη και την ευθύνη της FKTK για την απώλεια της εμπιστοσύνης στην κανονιστική διαδικασία και τις συνέπειες που αυτό συνεπαγόταν για τη χρηματοδότησή της και τη χρηματοδότηση του νέου ομίλου.
- 223 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι οι σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τη διαφθορά οδήγησαν σε απώλεια της εμπιστοσύνης όσον αφορά τη διαδικασία εποπτείας στη Λεττονία και στο πλαίσιο του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (EEM). Οι ανησυχίες αυτές συνδέονται με τις προσπάθειες του Α να λάβει δωροδοκίες από την προσφεύγουσα και τους υποψήφιους έμμεσους αγοραστές και την άδικη κανονιστική μεταχείριση που συνδέεται με τις προσπάθειες αυτές. Ο CR, ήδη από το 2017, φέρεται να είχε επισημάνει στις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, και, στη συνέχεια, στις λεττονικές αρχές, τις εν λόγω πράξεις διαφθοράς. Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης τη διαδικασία διαιτησίας για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 5 ανωτέρω. Οι εξωτερικοί παρατηρητές [μεταξύ των οποίων ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και η Επιτροπή] συμφωνούν ότι η τραπεζική εποπτεία στη Λεττονία στρεβλώνεται λόγω γενικευμένων πρακτικών διαφθοράς. Οι ισχυρισμοί σχετικά με τον Α επιβεβαιώνονται από το γεγονός ότι παρόμοια παραπτώματα επισήμαναν και άλλα πρόσωπα. Όσον αφορά τη διαφορά μεταξύ της ΕΚΤ και της Δημοκρατίας της Λεττονίας καθώς και μεταξύ του Α και της Δημοκρατίας της Λεττονίας, η οποία υποβλήθηκε στην κρίση του Δικαστηρίου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ΕΚΤ έχει πλέον λάβει τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ανάρμοστη συμπεριφορά του Α. Οι αξιόποινες πράξεις που του αποδίδονται είναι αρκούντως σοβαρές ώστε να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του πριν ακόμη την αμετάκλητη ποινική καταδίκη του.
- 224 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, μολοντί η ΕΚΤ προασπίζεται την ανεξαρτησία της από την παρέμβαση των λεττονικών αρχών, εντούτοις δεν εκπληρώνει την αποστολή της να μεριμνά ώστε ο EEM να μη νοθεύεται από τη διαφθορά, ενώ ο ρόλος αυτός είναι ακόμη πιο σημαντικός καθόσον η ΕΚΤ και οι υπάλληλοί της απολαμβάνουν ειδικής προστασίας και προνομίων έναντι των αρμόδιων εθνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Η ΕΚΤ έχει την υποχρέωση να προβαίνει σε έρευνες σε περίπτωση διαφθοράς ή άλλης μορφής πιθανής ανάρμοστης συμπεριφοράς.

- 225 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η κανονιστική μεταχείριση έναντι αυτής της ίδιας και των υποψήφιων έμμεσων αγοραστών είναι αυστηρή επειδή κατήγγειλαν ζητήματα διαφθοράς και απαίτησαν προβλέψιμη προσέγγιση. Τούτο προκύπτει από την κριτική που διατύπωσε η ΕΚΤ σχετικά με το ότι η δέσμευση του CR για χρηματοδότηση της προσφεύγουσας συνοδευόταν από την απαίτηση να μην νοθεύεται η κανονιστική διαδικασία από τη διαφθορά.
- 226 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η προσέγγιση της ΕΚΤ, η οποία απαιτεί πρόσθετες επενδύσεις υπέρ της προσφεύγουσας, αλλά αποθαρρύνει κάθε επένδυση υιοθετώντας εχθρική στάση και αρνείται να αναγνωρίσει τη νομιμότητα των αιτημάτων περί σεβασμού του κράτους δικαίου, δεν είναι η προσέγγιση της αμερόληπτης διοίκησης. Η προσέγγιση αυτή αντιβαίνει στην αρχή *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, στο άρθρο 23 της οδηγίας 2013/36 και στο άρθρο 41 του Χάρτη.
- 227 Η ΕΚΤ αντικρούει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 228 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον δεν αναγνωρίζει την ευθύνη της ΕΚΤ και της FKTK όσον αφορά την απώλεια της εμπιστοσύνης στην κανονιστική νομοθετική διαδικασία, παραβιάζει την αρχή *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, το άρθρο 23 της οδηγίας 2013/36 και το άρθρο 41 του Χάρτη.
- 229 Πρώτον, όσον αφορά τη φύση των επίμαχων πράξεων διαφθοράς, διευκρινίζεται ότι ο ισχυρισμός ότι η τραπεζική εποπτεία στρεβλώνεται στη Λεττονία από «γενικευμένες» πρακτικές διαφθοράς δεν συνοδεύεται από διευκρινίσεις που να επιτρέπουν την εκτίμηση του περιεχομένου του.
- 230 Διαπιστώνεται επίσης ότι, αφενός, η ποινική έρευνα που οδήγησε στην απαγγελία κατηγοριών εις βάρος του Α δεν αφορά την προσφεύγουσα αλλά τρίτη λεττονική τράπεζα, και, αφετέρου, όσον αφορά τις πράξεις διαφθοράς που καταγγέλλει ο CR, η προσφεύγουσα επισημαίνει χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις ότι η έρευνα βρίσκεται σε εξέλιξη.
- 231 Δεύτερον, σύμφωνα με την αρχή *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, ουδείς δύναται να επικαλεστεί προς όφελός του δική του παράλειψη ή παρανομία.
- 232 Για να είναι δυνατή η επίκληση της αρχής *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, πρέπει να αποδειχθεί παράνομη πράξη ή παράλειψη της ΕΚΤ (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2021, *ABLV Bank κατά CRU*, T-758/18, EU:T:2021:28, σκέψη 170).
- 233 Αν και η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η ΕΚΤ είχε υποχρέωση να διενεργήσει έρευνα όσον αφορά τις πράξεις διαφθοράς που κατήγγειλε ο CR, ωστόσο ορθώς υποστηρίζει η ΕΚΤ ότι η ίδια δεν είναι αρμόδια να διενεργήσει έρευνα σχετικά με τα περιστατικά αυτά και ότι συνεργάζεται εν προκειμένω με τις αρμόδιες εθνικές αρχές.
- 234 Ούτε το γεγονός ότι η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματική και συνεπή λειτουργία του ΕΕΜ ούτε το γεγονός ότι οι υπάλληλοι της ΕΚΤ απολαύουν προνομίων και ασυλιών έναντι των αρμοδίων εθνικών υπηρεσιών σε ποινικές υποθέσεις έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή στην ΕΚΤ εξουσίας για τη διενέργεια έρευνας όσον αφορά πράξεις διαφθοράς για τις οποίες είχε κριθεί ένοχος ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας.
- 235 Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ετεροδικία που προβλέπεται στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ισχύει όταν το πρόσωπο που χαιρεί ετεροδικίας κατηγορείται, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, για πράξεις οι οποίες δεν τελέστηκαν στο πλαίσιο των καθηκόντων που ασκεί για λογαριασμό θεσμικού

οργάνου της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2021, LR *Generālprokuratūra*, C-3/20, EU:C:2021:969, σκέψη 97). Διευκρίνισε ότι οι περιπτώσεις διαφθοράς βρίσκονται εξ ορισμού εκτός του πεδίου των καθηκόντων ενός υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού της Ένωσης, καθώς και των καθηκόντων ενός διοικητή κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους ο οποίος μετέχει σε όργανο της ΕΚΤ (απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2021, LR *Generālprokuratūra*, C-3/20, EU:C:2021:969, σκέψη 67).

- 236 Επιπροσθέτως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η ΕΚΤ υπέπεσε σε σφάλμα επειδή δεν διενήργησε έρευνα σχετικά με τις πράξεις διαφθοράς που κατήγγειλε ο CR ή σχετικά με τα όσα αναφέρει ο A σε σχέση με την προσφεύγουσα, δεν αποδείχθηκε ότι το σφάλμα αυτό ήταν ικανό να υπονομεύσει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία δεν αποφαίνεται ως προς τη σκοπιμότητα διεξαγωγής τέτοιας έρευνας, αλλά αποφαίνεται επί της αιτήσεως για την απόκτηση ειδικής συμμετοχής.
- 237 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να ζητήσει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως για τον λόγο ότι η ΕΚΤ δεν διενήργησε έρευνα σχετικά με τις πράξεις διαφθοράς που κατήγγειλε ο CR.
- 238 Τρίτον, όσον αφορά την προβαλλόμενη άδικη κανονιστική μεταχείριση που συνδέεται με τις πράξεις διαφθοράς τις οποίες καταγγέλλει, η προσφεύγουσα δεν εκθέτει επακριβώς ποιες διοικητικές πράξεις είναι, κατά την άποψή της, παράνομες, ούτε, εν πάση περιπτώσει, με ποιον τρόπο η παρανομία των πράξεων αυτών, αν υποθεθεί ότι αποδεικνύεται, μπορεί να υπονομεύσει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 239 Μολονότι η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως ανέφερε ότι αμφισβήτησε τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση ΔΕΕΑ που είχε οριστεί για το 2019, εντούτοις η περίπτωση αυτή δεν θέτει υπό αμφισβήτηση το γεγονός ότι ο συνολικός δείκτης ιδίων κεφαλαίων του νέου ομίλου στο τέλος του 2019 ήταν μόλις 12,91%, δηλαδή σε επίπεδο χαμηλότερο της OCR με την οποία έπρεπε να είχε συμμορφωθεί η προσφεύγουσα για το έτος 2018, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 116 ανωτέρω.
- 240 Τέταρτον και τελευταίο, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εκδόθηκε για τον λόγο ότι η προσφεύγουσα κατήγγειλε πράξεις διαφθοράς ή ζήτησε έρευνα σχετικά με τις πράξεις αυτές.
- 241 Ειδικότερα, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, όπως σημειώνεται στη σκέψη 165 ανωτέρω, η ΕΚΤ δεν επέκρινε τον CR επειδή ο τελευταίος ζήτησε να παύσει η φερόμενη ως αυθαίρετη και μεροληπτική κανονιστική μεταχείριση.
- 242 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίξει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον δεν αναγνωρίζει την ευθύνη της ΕΚΤ και της ΕΚΤΚ, παραβιάζει την αρχή *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*, το άρθρο 23 της οδηγίας 2013/36 και το άρθρο 41 του Χάρτη.
- 243 Ο όγδοος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 244 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

V. Επί των δικαστικών εξόδων

- 245 Σύμφωνα με το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της ΕΚΤ, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της ΕΚΤ.
- 246 Η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Η PNB Banka AS φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.
- 3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

Gervasoni

Madise

Nihoul

Frendo

Martín y Pérez de Nanclares

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 7 Δεκεμβρίου 2022.

(υπογραφές)